

Predica de pe munte (4)

Viața ucenicilor în Împărăție

Cuprinsul

IV. VIAȚA UCENICILOR ÎN ÎMPĂRĂȚIE (MATEI 6).....	1
4. Activitatea ucenicilor în Împărăție: dreptatea practică (versetele 1-16)	2
Versele 2-4: Dreptatea practică față de alți oameni: binefacerea	4
Versele 3,4: Discreție – smerenie	6
Versele 5-15: Dreptatea practică față de Dumnezeu: rugăciunea	7
Versele 5,6: Avertisment împotriva fățarniciei în rugăciune	8
Versele 7,8: Avertisment împotriva vorbirii fără rost la rugăciune	9
Versele 9-15: Așa-numita rugăciune „Tatăl nostru”	11
O comparație între rugăciunea „Tatăl nostru” din Matei 6 și cea din Luca 11	18
Versele 16-18: Dreptatea practică față de noi înșine: Postul.....	21
5. Orientarea vieții ucenicului: inima, ochiul, Mamona (versetele 19-24)	23
Versele 19-21: Inima ucenicului: cerul sau pământul	23
Versele 22-23: Ochiul ucenicului: lumină sau întuneric	26
Versetul 24: Stăpânul ucenicului: Dumnezeu sau Mamona.....	28
6. Atitudinea ucenicului în Împărăție: încrederea în Tatăl (versetele 25-34).....	29
Versele 25-32: Nu vă îngrijorați.....	30
Versele 33-34: Concluzie - încredere adevărată.....	33

IV. VIAȚA UCENICILOR ÎN ÎMPĂRĂȚIE (MATEI 6)

Capitolul al cincilea a tratat primele trei părți ale Predicii de pe munte. Domnul Isus a menționat trăsăturile caracteristice ale ucenicilor. Caracterul ucenicilor (Partea 1; capitolul 5.1-12) se potrivește cu poziția și sarcinile pe care ei le au în Împărăția cerurilor (Partea 2; capitolul 5.13-16). Apoi a fost răspunsă întrebarea privind relația ucenicilor cu Vechiul Testament, deoarece ei trebuie să-și îndeplinească (noua) poziție și sarcinile asociate acestuia în conformitate cu Cuvântul lui Dumnezeu (partea 3; capitolul 5.21-48).

În capitolul 6 ajungem acum la următoarele trei părți ale Predicii de pe munte. Aici învățăm ceva despre viața ucenicilor în mijlocul acestei Împărății. Ei nu sunt pasivi, ci reflectă ceva din felul în care Dumnezeu se poartă cu noi, oamenii. Concret, este vorba despre

Viața ucenicilor în Împărăție (Matei 6)

1. dreptatea practică (versetele 1-18),
2. orientarea vieții (versetele 19 -24) și
3. încrederea unui ucenic în Tatăl ceresc (versetele 25-34).

Se poate trăi în dreptate practică numai dacă se are orientarea corectă a vieții. În același timp, pentru aceasta este necesară o încredere adevărată în Tatăl ceresc. Altfel, nu se poate rămâne în viață ca urmaș al Stăpânului.

Primele două secțiuni cuprind fiecare câte trei subpuncte, iar a treia parte formează o unitate mai mare. Astfel se conturează următoarea structură:

1. a) Binefacerea
1. b) Rugăciunea
1. c) Postul

2. a) Comorile din cer
2. b) Ochiul – lumina trupului
2. c) Doi stăpâni

3. Încrederea în Tatăl ceresc

4. Activitatea ucenicilor în Împărăție: dreptatea practică (versetele 1-16)

Matei 6.1: Fiți atenți, nu faceți milostenia voastră înaintea oamenilor, ca să fiți văzuți de ei; altfel, nu aveți răsplătă la Tatăl vostru care este în ceruri.

În primele 18 versete ale acestui capitol ni se arată activitatea ucenicilor conform voinței lui Dumnezeu. Ei trebuie să trăiască în dreptate practică. Despre dreptate s-a vorbit deja și în capitolul 5. Și acolo era vorba despre dreptate practică, dar mai mult ca un criteriu obiectiv și absolut pentru acțiunile ucenicilor. Totuși, pentru ucenic nu este important doar ceea ce face, ci și de ce și cum o face. Astfel, motivele sale și modul în care acționează sunt decisive. Primum învățături despre aceasta în capitolul 6.

Motivele noastre sunt de cea mai mare importanță pentru evaluarea activității noastre de către Tatăl nostru ceresc. Capitolul 5 ne-a arătat mai mult cadrul exterior în care trebuie să se miște un ucenic. Capitolul 6 subliniază direcția privirii ucenicului: Doar atunci când facem ceva cu o motivație care poate fi pe placul Tatălui nostru din cer, este bine. Această restricție nu este negativă și nu înseamnă o îngrădire legalistă. Ea provine pur și simplu din faptul că un ucenic credincios dorește oricum să facă doar ceea ce este pe placul Stăpânului său și al Tatălui ceresc. Și el dorește să realizeze aceasta cu motive corecte. În acest sens, capitolul 6 merge mai departe decât capitolul 5 – conține un principiu și mai înalt. Aici, ucenicii au de-a face direct cu Tatăl, care vede în ascuns și ne judecă inimile.

Tatăl nostru este un Dumnezeu al dreptății. El exercită dreptatea, El vede dreptatea, El răsplătește dreptatea. Totul în acest capitol este marcat de această dreptate. Este în mod deosebit dreptatea lucrată de Dumnezeu în interiorul ucenicului, care este subliniată aici. Această dreptate se manifestă însă prin fapte concrete.

Prin urmare, în acest verset ucenicii sunt îndemnați să nu-și exercite dreptatea practică pentru a impresiona oamenii. Ceea ce contează nu este ce spun oamenii, ci cum judecă Dumnezeu acțiunile noastre. Pe oameni îi putem păcăli, dar nu și pe Tatăl nostru ceresc. De aceea ar trebui să ne orientăm după El și după Cuvântul Său.

Uneori ne este mai ușor să privim la oameni și la reacțiile lor, deoarece primim imediat un răspuns la faptele noastre, dar autoritatea esențială de judecată este Tatăl nostru ceresc. El și numai El pronunță sentința asupra faptelor noastre. Este o dovadă de miopie să acordăm atenție laudelor oamenilor, deoarece aceștia adesea nu pot recunoaște deloc motivele noastre. Ei reacționează la înfățișarea noastră exterioară și la faptele pe care le văd. Ei nu pot vedea în inima noastră.

În tot ceea ce facem, propria noastră persoană trebuie să treacă în plan secund. Deoarece acest fapt ne este greu din fire și ne gândim prea puțin la Tatăl nostru din cer, avertismentele din acest capitol sunt mereu necesare. Să ne lăsăm avertizați să nu iubim mai mult onoarea și prestigiul din partea oamenilor (credincioșilor) decât onoarea înaintea lui Dumnezeu (compară cu Ioan 12.43). Primim răsplata adevărată doar dacă faptele noastre au fost în întregime pentru Dumnezeu. Iar El nu judecă în primul rând comportamentul exterior, ci mai ales dacă ne lăsăm călăuziți de motivația ascultării și a dragostei față de El.

Dreptatea practică

Când vorbim despre dreptatea *practică*, trebuie să spunem încă o dată că aceasta se deosebește de dreptatea *fundamentală*, pe care o avem înaintea lui Dumnezeu. Aceasta se referă la *statutul* nostru creștin. Am devenit drepti prin lucrarea împlinită de Domnul Isus pe crucea de la Golgota: „Prin ascultarea Unuia singur, cei mulți vor fi făcuți drepti” (Romani 5.19). Conform cu Romani 3.26, Dumnezeu acționează în mod drept atunci când „îl îndreptățește pe acela care este din credința în Isus”. Dar acesta nu este subiectul din Matei 6. Aici este vorba despre faptul că ucenicii trăiesc în mod practic drept, adică în conformitate cu gândurile divine, așa cum le-au fost revelate. Viața practică trebuie să fie în conformitate cu acestea. În acest pasaj, Domnul face referire la ceea ce a spus și în capitolul 5.20: „Pentru că vă spun că, dacă dreptatea voastră n-o va întrece pe cea a cărturarilor și a fariseilor, nicidecum nu veți intra în Împărăția cerurilor.” Nici acolo nu era vorba despre o dreptate corespunzătoare poziției, pentru că aceasta nu se posedă mai mult sau mai puțin, ci *o ai* – sau pur și simplu nu o ai. Cu toate acestea, când vine vorba de acțiunile noastre practice, există trepte.

Cel care acționează în primul rând pentru că vrea să impresioneze oamenii, nu realizează această dreptate practică. O astfel de persoană ar trebui să știe că admirația din partea oamenilor îi este socotită drept răsplată. Ea nu poate aștepta nicio altă răsplată de la Dumnezeu. Ucenicul fie este preocupat de răsplata adevărată din cer, fie caută recunoaștere din partea oamenilor. Dacă este valabil cel de-al doilea caz, nu va mai primi răsplata cerească.

Tatăl ceresc

În acest loc trebuie subliniată încă o dată că expresia „Tatăl care este în ceruri” transmite o anumită distanță, care pare oarecum străină unui credincios din epoca creștină. Deși faptul în sine nu s-a schimbat – Tatăl nostru este în ceruri –, totuși El nu este numit astfel în epistolele Noului Testament care descriu poziția noastră creștină. Relația noastră cu Tatăl este aceea pe care o are Domnul nostru Isus Hristos cu El. Dumnezeu Lui este Dumnezeu nostru, Tatăl Său este Tatăl nostru (compară cu Ioan 20.17). O astfel de apropiere era încă necunoscută ucenicilor de atunci. Nouă, însă, ni se spune că originea, poziția și viitorul nostru sunt de natură cerească, la Tatăl. Apostolul Pavel ne învață că Dumnezeu „ne-a așezat împreună în locurile cerești, în Hristos Isus” (Efeseni 2.6). Dumnezeu și Tatăl nostru este Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos! El este în ceruri – și noi, în Hristos Isus. Căci, ca mântuiți, am primit în dar o ființă și o viață cerească. Pentru ucenicii din vremea lui Isus, lucrurile stăteau altfel.

Se observă că „Tatăl” este menționat de zece ori în aceste prime 18 versete, unde sunt descrise activitățile ucenicilor în Împărăție (de douăsprezece ori în tot capitolul). Zece este numărul

responsabilității umane, așa cum se poate observa, de exemplu, din faptul că Dumnezeu a dat poporului Său pământesc, Israel, *zece* porunci. Aceasta subliniază încă o dată că tot ceea ce facem trebuie să facem cu responsabilitate față de Tatăl nostru ceresc. El este etalonul, motivul și răsplătitorul acțiunilor noastre. Trebuie să-L avem în vedere în tot ceea ce facem, pentru a-L glorifica. În același timp, numele „Tată” exprimă o relație cu totul personală a ucenicului cu Dumnezeu, o relație ca și cu un tată. Acesta este un principiu important al acestei Predici de pe Munte.

În versetele 2-18 ni se prezintă acum dreptatea practică din trei puncte de vedere:

- a) față de semenii noștri: a practica binefacerea (a da milostenie).
- b) față de Dumnezeu: rugăciunea
- c) față de noi înșine: postul

În toate cele trei cazuri găsim o structură similară a învățăturilor Domnului:

1. Mai întâi, Domnul arată în fiecare caz cum nu trebuie să se comporte adevărații ucenici. Ei nu trebuie să acționeze în diferitele activități la fel ca fariseii, care se prefac în fața oamenilor.
2. Apoi, Domnul învață cum trebuie să ne comportăm în schimb. În toate cele trei cazuri se spune aici: „dar tu”, ceea ce clarifică faptul că este vorba de instrucțiuni adresate personal fiecărui ucenic.
3. În final, Domnul vorbește despre răsplata Tatălui: „Și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti”.

Se observă că Domnul, în învățăturile Sale despre rugăciune — adică în partea de mijloc — adaugă o anexă la aceste învățături. În versetele 7-15, El dă instrucțiuni pozitive despre rugăciune. Aceasta arată că Dumnezeu acordă o valoare deosebită rugăciunii.

De asemenea, se creează impresia că Domnul nu Se gândește la rugăciune doar ca la o rugăciune personală, ci își extinde învățăturile și asupra activităților comunitare. În timp ce în celelalte două aspecte ale dreptății practice (binefacerea și postul) după o introducere generală personală (6.1: „voi”; 6.16: „voi”, ucenicilor) devine și rămâne personal (6.2-4: „tu”; 6.17.18: „tu”), în ceea ce privește rugăciunea, începând cu versetul 7, El revine la „voi”. Până la versetul 15, El se adresează întregului său grup de ucenici cu aceste învățături.

Versetele 2-4: Dreptatea practică față de alți oameni: binefacerea

Matei 6.2-4: Deci, când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în sinagogi și pe străzi, ca să aibă glorie de la oameni; adevărat vă spun, și-au luat răsplata. Dar tu, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta, astfel încât milostenia ta să fie în ascuns; și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti.

Primul tip de dreptate practică, despre care vorbește Domnul aici, este, așadar, practicarea binefacerii sau a milosteniei. Este remarcabilă legătura dintre dreptate (versetul 1) și milostenie (versetele 2-4). Nu este vorba de opoziții, ci ambele aparțin împreună la Dumnezeu. Se pare că rabini precum cunoscutul Hillel foloseau pentru milostenie și binefacere deja în perioada dinaintea lui Hristos un cuvânt (*zedāqā*) derivat din conceptul de dreptate (*zaedaeq*). Și în cartea apocrifă din Vechiul Testament, Isus Sirach (7.10; probabil din secolul al II-lea înainte de Hristos), există o utilizare corespunzătoare a acestui termen. Se pare că Domnul Isus a preluat acest termen aici. Probabil că iudeul ortodox (drept credincios) înțelege prin cuvântul „dreptate”

în principiu o acțiune și, aici, adesea practicarea milosteniei. Deja pentru a doua oară, Stăpânul subliniază în aceste versete că ucenicii nu trebuie să practice dreptatea sau binefacerea în fața oamenilor (versetele 1,2).

În societatea noastră actuală se vorbește mult despre donații sociale, caritabile și bisericești. Un principiu important, care s-a impus în opinia publică, este: „Fă bine și vorbește despre asta!” Domnul Isus ne învață aici exact contrariul. Nu trebuie să ne lăudăm când dăm bani, alimente sau alt fel de ajutor unui om care are nevoie.

Fățarnici

Au existat oameni care, încă înainte de a-și deschide mâna pentru a da, anunțau aceasta cu voce tare. Hristos îi numește „fățarnici”. De ce sunt astfel de oameni fățarnici? Răspunsul se află în ceea ce înseamnă de fapt a face bine: Ajutăm una sau mai multe persoane pentru ca să le fie mai bine. Avem la inimă nevoile lor, nu pe ale noastre. A face bine este, prin urmare, opusul egoismului.

Dacă însă îmi trâmbițez faptele, nu fac altceva decât să mă pun în valoare în ochii oamenilor. Îi pun pe cei pe care îi sprijin într-o relație de dependență față de mine, cel puțin atunci când beneficiarii donației și donatorul știu unul de celălalt;¹ pentru că acum toată lumea știe că i-am sprijinit. Astfel, ei simt în interior o obligație față de mine. Dar Domnul vrea să evite aceasta! A fi caritabil înseamnă a te îngriji de binele altuia. A te lăuda, pe de altă parte, înseamnă a-ți câștiga prestigiul. Fățarnicia înseamnă, așadar, în acest caz, iubire de sine sub masca iubirii de aproapele.

În privința aceasta, un exemplu din zilele noastre: Cu ceva timp în urmă, a fost lansată o campanie a unor oameni bogați de a dona jumătate din averea lor pentru cauze nobile. În acest context, numele binefăcătorilor au fost difuzate în presă. În cele din urmă, aceasta nu a fost lipsită de iubire de sine. Este o trăsătură a inimii omenești faptul că ea folosește cele mai frumoase și mai bune lucruri, pe care le dă Dumnezeu, pentru a se onora pe sine. Cel mai mare dar al lui Dumnezeu – aici: posibilitatea de a face bine –, pe care ar trebui să-l primim cu recunoștință, poate fi folosit în mod abuziv pentru a satisface inima egoistă.

Este de remarcat faptul că fățarnicii sunt menționați de mai multe ori în primele 18 versete, fără ca Domnul Isus să numească un anumit grup de persoane. Cu toate acestea, fariseii și cărturarii se remarcă deosebit de des prin trăsătura negativă a fățarniciei. De șapte ori în Evangheliile, expresia „fățarnic” este asociată direct cu aceste două grupuri (Matei 23.13,15,23,25,27,29; Marcu 7.6). Nu există nicio îndoială că Domnul Isus Se referă și de data aceasta la ei. Totuși, Domnul rămâne foarte general, pentru ca nimeni care acționează din aceste motive false să nu se poată exclude pe sine. De fapt, aceasta se referă la toți oamenii; cu toții suntem în pericol de a ne comporta ipocrit.

Religie fără inimă

Din aceste versete (și, de asemenea, din întregul pasaj până la versetul 18) vedem că, pentru mulți iudei, credința în Dumnezeu devenise o chestiune pur exterioară. Ei îndeplineau în aparență anumite norme, însă inima lor era departe de Dumnezeu. Poate că această îndeplinire exterioară se datora numeroaselor prescripții stabilite de iudei în plus față de Lege. Se pune foarte mult preț pe respectarea acestora. Iar acestea se exprimau în mare parte doar prin comportamente exterioare. În orice caz, Tatăl nostru ceresc nu caută niciodată (doar) aspectul exterior, ci întotdeauna mai întâi inima!

¹ Această relație de dependență este, desigur, evitată astăzi în cazul conturilor de donații etc.

Se pare că pe atunci erau mulți care aveau tupeul să abuzeze chiar și de sinagogi pentru acest act egoist. Făceau ca numele lor să fie strigat în sinagogi și anunțau că în ziua aceasta sau alta vor sta în locul acesta sau altul. Toți cei care erau nevoiași trebuiau să vină la ei. Toți cei din sinagogă știau: Iată un om milostiv, care le dăruiește altora cu generozitate bani și alte bunuri. Cel care primea era astfel îndatorat pe viață celui care dăruia.

Alții se așezau pe străzi – după toate posibilitățile în legătură cu o festivitate din sinagogă, probabil pe străduțele în care locuiau săracii. Aici își puteau etala atitudinea aparent nobilă și puteau fi onorați de oameni. Era un mare spectacol, care nu arăta altceva decât ipocrizia lor. Așa cum am spus, Domnul arată clar aici că astfel și-au primit deja „răsplata”, pentru că cine caută răsplata la oameni, nu mai are nevoie să o caute la Tatăl ceresc. Cineva a pus odată întrebarea câtă milostenie și caritate ar mai exista astăzi, dacă totul s-ar întâmpla în ascuns, astfel încât nimeni să nu afle nimic despre aceasta.

Versetele 3,4: Discreție – smerenie

În versetele 3 și 4 învățăm patru lecții importante. Ele se referă la practicarea faptelor de caritate și, în general, la devotamentul față de Tatăl nostru ceresc:

1. Nu există niciun motiv să ne mândrim cu faptele bune pe care le facem. Domnul arată clar că, să zicem așa, nici măcar noi înșine nu ar trebui să știm ce facem pentru Domnul. Desigur, din punct de vedere uman, acest lucru este imposibil. Dacă am dat ceva pentru un alt om, eu știu asta. Dar Domnul ne arată clar: Nici măcar mâna mea stângă să nu știe ce face dreapta. Aici nu scrie: Vecinul meu din stânga să nu știe ce face dreapta mea. Astfel, Domnul ar repeta doar ceea ce a spus deja, și anume că nu trebuie să ne lăudăm. Nu, El spune că nici măcar *mâna* mea stângă nu trebuie să știe ce a dat cea dreaptă. El vrea să spună că nu numai că nu trebuie să *vorbim* despre asta, ci nici să nu ne mai *gândim* la asta. Cât de ușor gândurile noastre se învârt mereu în jurul a tot ce am făcut bun. Cât de ușor suntem înclinați să ne lăudăm cu aceasta. Și poate că nici nu ne-ar deranja ca alții să afle despre aceasta. Uităm atunci că tot ceea ce dăm oricum nu ne aparține nouă, ci Creatorului nostru. Dacă El ne-a încredințat ceva, atunci înțelepciunea Lui a făcut aceasta. Dar ni s-a încredințat, doar, și ne-ar putea fi luat mâine. Așadar, nu există niciun motiv să spunem: „Dar eu am făcut o faptă bună!” Cum le spune Domnul odată slujitorilor Săi: „Așa și voi, când veți face toate cele poruncite vouă, spuneți: «Suntem niște robi nevrednici; am făcut ce eram datori să facem»” (Luca 17.10). Cu această atitudine trebuie să dăm milostenie: am făcut ceea ce oricum Îi datorăm Domnului nostru. Nu trebuie să ne lăudăm cu faptul că am achitat o datorie. De asemenea, Pavel ne încurajează: „Dumnezeu iubește pe cel care dă cu bucurie” (2 Corinteni 9.6). Un astfel de om nu caută laudă pentru ceea ce a făcut.
2. Trebuie să facem tot posibilul ca nici alții să nu vorbească despre faptele noastre. Caritatea noastră trebuie să rămână ascunsă. Dacă nu spunem nimic despre aceasta, alții pot afla despre aceasta doar de la cel căruia i-a fost destinată fapta de bine. Pe acesta l-am putea ruga acum să nu vorbească despre aceasta, dacă știe cine l-a ajutat. Nu trebuie să ne gândim doar la ajutorul material (bani). Caritatea înseamnă, de asemenea, când cineva ajută, de exemplu, o familie în chestiuni practice (spălatul rufelor, îngrijirea copiilor, locuința, grădina). Astfel putem deveni urmași ai Stăpânului nostru. Citim mereu că, după ce a săvârșit o minune, El a poruncit să nu se facă public nimic despre aceasta: „Și El le-a poruncit cu tărie ca nimeni să nu știe aceasta” (Marcu 5.43). Noi nu săvârșim minuni. Cu atât mai important este să avem grijă ca puținul, pe care, prin harul Său, suntem în stare să-l facem, să rămână în ascuns.

3. Un ucenic al Domnului poate să se aștepte la răsplată: „*Și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti*”. Dar el trebuie să aștepte răsplata la timpul potrivit: la scaunul de judecată al lui Hristos (compară cu 1 Corinteni 4.5). El trebuie să primească răsplata de la Cel care se cuvine să răsplătească: de la Tatăl! Noi trebuie să fim conștienți că Tatăl vede în ascuns. Ceea ce rămâne ascuns ochilor oamenilor este văzut de Tatăl. Aprecierea Lui se îndreaptă în special spre ceea ce se întâmplă în ascuns, pentru că nu se face pentru propria glorie și pentru a fi cinstit de alții, ci din dragoste pentru cel nevoiaș. Motivul ar trebui să fie și dragostea față de Tatăl din ceruri, pe care dorim să-L onorăm. Ar trebui să ne intereseze *răsplata* Lui, pentru că El dăruiește o răsplată eternă. Orice răsplată de la oameni se consumă repede și nu ajunge prea departe. În plus, aceasta împiedică – așa cum am văzut – primirea răsplății de sus.
4. Dăruirea nu este pentru ucenicul lui Isus doar o datorie, ci izvorăște din dragostea Tatălui. Lui Dumnezeu Îi place să dăruiască. Deoarece avem natura Lui, și noi dăm cu plăcere mai departe. Cine învață să renunțe la ceva va descoperi noi surse de binecuvântare.

Dăruirea în practică

În încheiere, să menționăm pe scurt că și dăruirea pentru slujitorii Domnului se face, pe cât posibil, în ascuns. Totuși, acest „sprijin” nu se numește caritate, deoarece pentru noi, creștinii, reprezintă o datorie morală (compară cu Galateni 6.6; 1 Corinteni 9.14). Cel mai bine este chiar ca nici măcar cel căruia i se adresează binefacerea să nu știe nimic despre cel care o trimite. Dacă dai cuiva bani personal, se poate întâmpla să-l pui în situația de a se simți îndatorat față de dăruitor. Este posibil ca atunci, în prezența dăruitorului, să dea dovadă de o anumită prudență și să evite să rostească muștrările poate necesare.

Cel mai bine este, așadar, ca destinatarul să nu știe de la cine a primit ceva (chiar dacă uneori acest fapt nu poate fi evitat). Astfel, el poate mulțumi Domnului pentru aceasta, se simte „obligat” doar față de El și nu trebuie să se uite la oameni. Dăruitorul însuși rămâne în ascuns și își primește răsplata de la Tatăl, care vede în ascuns. Aceasta este cea mai mare răsplată care există!

Ajutorul în caz de nevoie materială era, pe vremea lui Isus, când nu existau încă asigurări de sănătate și sisteme sociale, un lucru absolut necesar. Astăzi nu mai este în aceeași măsură așa. Cu toate acestea, trebuie doar să ne deschidem ochii și inimile pentru a vedea nevoile și lipsurile materiale. Acestea există și astăzi în societatea noastră postmodernă.

Versetele 5-15: Dreptatea practică față de Dumnezeu: rugăciunea

Următoarele unsprezece versete tratează *punctul central* al dreptății practice. Chiar și atunci când practicam binefacerea, am văzut că motivul corect este decisiv: dragostea față de Tatăl nostru și față de aproapele. Putem trăi în dreptate practică doar dacă ne trăim viața înaintea lui Dumnezeu. Acest principiu devine evident și în viața noastră de rugăciune în versetele care urmează.

Rugăciunea a fost comparată cu respirația sufletului. În rugăciune ne îndreptăm către Dumnezeu, Tatăl nostru, și avem părtașie cu El. De aceea, nu trebuie să ne lăsăm călăuziți în aceasta de nimeni altcineva decât de El Însuși. Când El stă înaintea ochilor inimii noastre, vom acționa drept și atunci rugăciunea nu va deveni o formă și cu atât mai puțin o etalare. Ce ipocrizie este să adresezi în rugăciune cuvinte către Dumnezeu, al căror motiv este ca ele să fie auzite de alți oameni! Aceasta nu s-a întâmplat doar la fariseii de atunci. Fățarnicia se află și în inimile noastre.

Așa cum s-a menționat în introducerea la primele 18 versete, Domnul oferă acum, începând cu versetul 7, învățături fundamentale suplimentare despre rugăciune. Prin aceasta, El subliniază importanța dependenței unui ucenic de Tatăl său ceresc. El dorește ca noi să fim mai conștienți de acest fapt și să ne rugăm în consecință. În acest context, El introduce și așa-numita rugăciune „Tatăl nostru”. Pentru ca nimeni să nu aibă însă ideea de a o repeta pur și simplu, El adaugă imediat și fără altă tranziție o explicație suplimentară. Conținutul versetelor 5-15 poate fi structurat după cum urmează:

- Versetele 5,6: Avertisment împotriva fățarniciei în rugăciune
- Versetele 7,8: Avertisment împotriva vorbirii fără sens în rugăciune
- Versetele 9-13: Rugăciunea model „Tatăl nostru”
- Versetele 14,15: Disponibilitatea de a ierta.

Versetele 5,6: Avertisment împotriva fățarniciei în rugăciune

Matei 6.5,6: Și, când te rogi, să nu fii ca fățarnicii, pentru că lor le place să se roage stând în picioare în sinagogi și la colțurile străzilor, ca să se arate oamenilor; adevărat vă spun, și-au luat răsplata. Dar tu, când te rogi, intră în cămăruța ta și, după ce ți-ai închis ușa, roagă-te Tatălui tău care este în ascuns; și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti.

În această primă parte despre rugăciune, Domnul ne avertizează să nu folosim rugăciunea ca instrument pentru a-i impresiona pe alții:

1. În primul rând, observăm că este vorba despre rugăciunea personală (versetul 6) – în cazul unei rugăciuni publice nu putem intra în cămăruța noastră.
2. În plus, nu putem deduce din aceste versete că Domnul interzice rugăciunea publică². În capitolul 18.19 se spune tocmai că rugăciunea comună, publică, este însoțită de promisiuni speciale.
3. Cuvântul „Dar tu” din versetele 3, 6 și 17 arată că ceea ce contează este o atitudine cu totul personală. Depinde de fiecare dintre noi, personal, să ne comportăm astfel încât Domnul să-Și poată da „Da”-ul și răsplata.
4. Domnul ne arată că nu ar trebui să încercăm să ne adresăm altora într-o rugăciune. În rugăciune vorbim lui Dumnezeu, Tatăl nostru, sau Domnului Isus. El este destinatarul cererilor și mulțumirilor noastre. Ori de câte ori credem că, prin rugăciune, trebuie să transmitem un mesaj altora – copiilor noștri în timpul rugăciunii în familie, către credincioși într-o rugăciune rostită în public, am ales instrumentul greșit. Atunci ne-am ruga în fața oamenilor ca fariseii.
5. Pentru rugăciunea personală, Domnul Isus are un loc potrivit: cămăruța³ cu ușa închisă. Astfel se evită rugăciunea făcută pentru a fi văzut de alții.
6. Rugăciunea face parte din relația de încredere dintre Tatăl din ceruri și credincios: „Pentru că cel stricat este o urâciune pentru DOMNUL, dar prietenia Sa este cu cei drepti” (Proverbele 3.32). Dumnezeu iubește „conversația” intimă cu credinciosul. Și noi avem

² Termenul „public” nu înseamnă, desigur, că se întâmplă neapărat în publicul *larg*. El înseamnă doar că există ascultători care se roagă împreună și care nu fac parte din familie.

³ Chiar dacă acest fapt nu se află în centrul atenției Domnului: rugăciunea personală, această conversație dintre un om și Dumnezeu, nu trebuie deranjată de nimeni. De asemenea, nimeni altcineva nu trebuie să afle subiectul rugăciunii.

nevoie de ea mereu, și anume în afara agitației vieții de zi cu zi. Rugăciunea ne oferă nouă, oamenilor, posibilitatea de a discuta *personal* cu Dumnezeu întrebări și nevoi importante și de a-I le prezenta. Astfel, ea este o chestiune personală între noi și Tatăl nostru din ceruri. Cine iese în public pentru a-și arăta priceperea în rugăciune în fața altora are un scop cu totul diferit, o motivație cu totul diferită: dorește să fie admirat de oameni. Este un ipocrit cel care dorește să-și etaleze cu mândrie relația sa de familiaritate cu Dumnezeu în fața altora. Acest fapt este în contradicție cu sensul și scopul propriu-zis al rugăciunii. În cadrul acesteia, cerem ajutorul, binecuvântarea Lui, milostivirea Lui. Asta ne face să ne simțim foarte mici în fața noastră înșine și, de asemenea, în fața altora. Prin urmare, cel care încearcă să-și facă publice rugăciunile personale nu are, în cele din urmă, deloc o relație intimă cu Dumnezeu – pentru că aceasta duce spre tăcere.

7. Prin aceasta, Domnul Isus nu spune că nu putem rosti o rugăciune personală și în locuri unde nu suntem singuri. El Însuși a făcut aceasta (compară cu Luca 9.18). La volanul mașinii, la locul de muncă într-o situație dificilă etc., nu există nicio barieră din partea lui Dumnezeu care să ne împiedice să ne rugăm. Ne putem ruga oriunde și oricând. Aceasta este valabil și pentru un restaurant public, unde ne oprim singuri sau împreună cu alți credincioși. Aici este potrivit să-I mulțumim lui Dumnezeu, Tatăl nostru, din mâna căruia primim fiecare masă. Astfel, putem da o mărturie publică a credinței noastre („Sarea pământului”). Singura barieră ar trebui să fie pentru noi dorința de a nu apărea în public *ca oameni ai rugăciunii*, adică ca persoane care fac acte de evlavie. Aceasta înseamnă că nu ar trebui să vrem niciodată să dăm impresia de evlavie pentru a obține recunoaștere. În acest sens, o motivație greșită ne va conduce cu siguranță la o alegere greșită a locului.
8. Este uimitor: există răsplată chiar și pentru rugăciune. Și totuși, rugăciunea este recunoașterea faptului că avem nevoie de Dumnezeu, Tatăl nostru, pentru tot ce este aici pe pământ. Fără El nu putem face niciun pas. Dar chiar această conștientizare este apreciată de Tatăl nostru și răsplătită de El. Dar celui care urmărește ca oamenii să-i admire viața de rugăciune, i s-a dăruit deja destul prin această admirație. În ce constă atunci răsplata? Ar putea fi ca o parte a acestei răsplăți să fie chiar ascultarea rugăciunii. Atunci, însă, răsplata nu ar mai fi surprinzătoare, pentru că cine se roagă lui Dumnezeu cu credință se așteaptă ca El să-i asculte rugăciunea la timpul Său și în felul Său.
9. Domnul Isus le recomandă ucenicilor Săi să se roage Tatălui. Acest lucru presupune o relație cu El. Fiecare credincios are această relație, deoarece lucrarea Domnului Isus ne-a adus la Tată. Oare cunoaștem noi această rugăciune către Tatăl? Am fost aduși într-o relație mult mai apropiată cu Tatăl decât cea pe care o cunoșteau ucenicii de atunci. Totuși, există mulți creștini care nu cunosc rugăciunea adresată Tatălui.
10. Taina vieții de credință nu se află niciodată în public, ci întotdeauna în ascuns. Fie că este vorba de practicarea binefacerii, de rugăciune sau de post: întotdeauna trebuie să fie corectă relația ascunsă cu Cel care este în ascuns și vede în ascuns. Atunci, viața și comportamentul nostru în public vor corespunde acestei relații intime cu El.

Versetele 7,8: Avertisment împotriva vorbirii fără rost la rugăciune

Matei 6.7,8: Iar când vă rugați, nu spuneți aceleași vorbe fără rost, ca cei dintre națiuni; pentru că ei gândesc că prin vorbirea lor multă vor fi ascultați. Deci nu vă asemenați cu ei; pentru că Tatăl vostru știe de ce aveți nevoie mai înainte de a-I cere voi.

Începând cu versetul 7 găsim învățături pozitive despre rugăciune. Faptul că Domnul Isus vorbește acum despre „voi” lărgeste perspectiva asupra rugăciunii. Se pare că acum nu mai este vorba doar de rugăciunea personală, ci și de rugăciunea publică și comună a mai multor persoane. În plus, Domnul abordează un alt pericol pentru rugăciune.

În primul rând, Domnul reacționează la o concepție greșită cu privire la rugăciune. Mulți credeau și cred că simplul fapt că ne adresăm lui Dumnezeu în rugăciune ar trebui să-L determine să ne răspundă la rugăciune. Aceasta reiese din versetul al șaptelea. Cine se cunoaște puțin pe sine și rugăciunile sale știe că ascultarea rugăciunii nu poate depinde în niciun caz de noi înșine sau de modul nostru de exprimare. Suntem atât de slabi, iar rugăciunile noastre sunt adesea atât de jalnice. Noi nu suntem ascultați nici pentru că putem vorbi atât de mult și atât de mult timp. Aceasta este valabil și pentru o rugăciune în care „ca o moară” repetăm constant anumite expresii sau fraze, fără ca inima să fie cu adevărat implicată (trăncăneală). S-a spus de multe ori că în public ar trebui să fim concisi, dar în rugăciunea personală ne putem ruga cât de mult vrem. Asta este adevărat. Doar că nu ar trebui să credem că o rugăciune cu multe cuvinte este mai spirituală decât una cu puține. O rugăciune scurtă și sinceră este întotdeauna prețioasă pentru Dumnezeu. În cele din urmă, este vorba despre atitudinea interioară, despre motivații. Dumnezeu vede aceasta și răspunde la ea.

Totuși, aceste versete nu înseamnă nici că nu am avea voie să repetăm o rugămintă. Domnul Însuși arată în Ghetsimani contrariul (compară cu Matei 26.44). Citim și despre Pavel că a implorat pe Domnul de trei ori într-o chestiune (compară cu 2 Corinteni 12.8). Răspunsul Domnului nu a fost: „Să nu te rogi de trei ori.” Ci: „Harul Meu îți este de ajuns.” În Romani 12.12 citim: „Perseverăți în rugăciune.” Avem multe de învățat de la copiii! Cât de direct și de concret vin copiii la părinții lor pentru a le cere ceva! De ce nu imităm aceasta? Tatăl nu are nevoie de discursurile noastre!

Pe de altă parte, Domnul Isus nu dorește nici ca noi, având în vedere faptul că Tatăl știe totul, să nu ne rugăm. Desigur – trebuie să fim plini de respect față de El: „Nu te pripi cu gura ta și să nu îți se grăbească inima să rostească ceva înaintea lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este în ceruri și tu pe pământ; pentru aceasta, cuvintele tale să fie cumpătate!” (Eclesiastul 5.2). Dar Dumnezeu așteaptă rugăciunea noastră. El este Tatăl nostru, care dorește ca noi să ne deschidem inima înaintea Lui. Faptul că El dorește rugăciunea noastră este evidențiat foarte clar și de versetele următoare.

Două observații practice privind rugăciunile

Din aceste instrucțiuni ale Domnului privind rugăciunea personală aș dori să deduc, în concluzie, două observații. Ele sunt importante pentru vremurile de astăzi.

Este important ca părinții să-și învețe copiii mici *cum* să se roage. Copiii trebuie, de asemenea, îndrumați să se roage *în mod regulat*. Dacă se practică o rugăciune în familie, în care fiecare membru al familiei se roagă cu voce tare, există totuși riscul ca copiii să se roage doar „pentru public”. Ei se roagă ceea ce se așteaptă să fie auzit de la ei. Astfel, sunt ușor conduși să se roage pentru urechile oamenilor și nu pentru și către Dumnezeu. Este cu siguranță înțelept să-i determinăm pe copii să ducă cât mai curând o viață de rugăciune personală cu Domnul.

Apoi, încă un cuvânt despre repetițiile constante. Domnul vorbește despre națiunile care trăncănesc și vorbesc mult în rugăciunile lor. Națiunile sunt un sinonim pentru acei oameni care nu au o relație cu Dumnezeu. Ei cred însă că pot obține favoarea Divinității în mod legitim, prin respectarea anumitor ritualuri.

Trăncăneala și repetițiile fără sens ne amintesc de „mașinile de rugăciune” din Tibet. Acolo există adesea steaguri pe care sunt scrise rugăciuni și care sunt așezate în fața fiecărui zeu. În Europa există mulți oameni care se roagă neîncetat la așa-numitul rozariu – aceasta nu este altceva decât trăncăneala menționată aici. Dar și în așa-numitul domeniu evanghelic, în special în curentul carismatic, există rugăciuni și cântări de laudă care constau în repetiții permanente. Se poate vorbi deja aici de bolboroseală. Cu regret, aceste moduri de manifestare au particularitatea de a se răspândi în continuare. Căci ceea ce se repetă constant nu trebuie învățat în mod special. Astfel, există din ce în ce mai multe cântece care ies în evidență mai ales prin repetiții constante. Domnul Isus ne avertizează în legătură cu aceasta. Trebuie să ne întrebăm serios când trebuie să ne îndepărtăm de astfel de practici.

Repetițiile în sine nu sunt greșite. Le găsim și în Biblie – să ne amintim doar de Psalmul 136. Dar pe Domnul Isus Îl interesează ca rugăciunile ucenicilor să fie *autentice*. De aceea, ele trebuie rostite în ascuns și cu fervoare. Cine este „sincer” nu trebuie să țină în fața lui Dumnezeu discursuri lungi sub formă de pălăvrăgeală – aceasta este valabil și pentru rugăciunile publice.

Versetele 9-15: Așa-numita rugăciune „Tatăl nostru”

Matei 6.9-15: Voi deci rugați-vă astfel: «Tatăl nostru care ești în ceruri, sfințească-se Numele Tău; vie Împărăția Ta; facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ; pâinea noastră zilnică dă-ne-o nouă astăzi; și ne iartă nouă greșelile noastre, după cum și noi iertăm celor care ne-au greșit; și nu ne duce în ispită, ci scapă-ne de rău». Pentru că, dacă iertați oamenilor greșelile lor, și vouă vi le va ierta Tatăl vostru cel ceresc; dar dacă nu iertați oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre.

Această rugăciune și aceste versete se numără printre cele mai cunoscute pasaje din Biblie. În marile biserici ortodoxe, reformate etc., această rugăciune este recitată în mod constant. Probabil că nu există niciun „creștin de biserică” care să nu fie în măsură să recite această rugăciune. Cu toate acestea, mulți creștini serioși și practicanți nu se roagă acest „Tatăl nostru”. Și asta dintr-un motiv întemeiat.

Rugăciunea unui prizonier

Comentatorul biblic William Kelly (1820-1906) compară situația ucenicilor din vremea Vechiului Testament cu cea a unui prizonier. Acesta se adresează stăpânului său și imploră îndurare. Pe de o parte, el va recunoaște măreția desăvârșită a aceluia împotriva căruia a păcătuit. Pe de altă parte, își mărturisește păcatele, din cauza cărora a ajuns în închisoare. Aceasta era starea iudeului sub Lege. El păcătuisese împotriva lui Dumnezeu și a poruncilor Sale și era pierdut fără speranță. El nu se putea baza pe o mântuire deja realizată – aceasta încă nu avusese loc.

Starea ucenicilor nu era, în principiu, diferită. Desigur, ei Îl aveau pe Domnul Însuși – Dumnezeu cu noi – în mijlocul lor. Dar răscumpărarea nu avusese încă loc. În Predica de pe munte, ea nici măcar nu este menționată. Astfel, starea ucenicilor era similară cu cea pe care o întâlnim în mod repetat, în special în Psalmi:

- a) Speranța în bunătatea lui Dumnezeu, pe care Îl cunoșteau ca fiind milostiv și plin de îndurare. Dumnezeu dăduse, de asemenea, diverse promisiuni pentru cei care se tem de El (vezi mai sus). „Dumnezeu nu este om, ca să mintă” (Numeri 23.19).
- b) teamă dacă acest har va fi atribuit personal, deoarece răscumpărarea nu avusese încă loc. Era ceva dorit, ceva așteptat. Dar nu era încă o realitate.

Găsim aceste experiențe la Iov și la mulți psalmiști. Cu regret, aceasta este experiența practică a multor creștini și astăzi, deși lucrarea a fost împlinită, pe care fiecare creștin se poate baza. „Deci acum nu este nici o condamnare pentru cei în Hristos Isus” (Romani 8.1). Aceasta arată diferența uriașă dintre timpul de astăzi și cel al Vechiului Testament, care a durat până la venirea Duhului Sfânt pe pământ.

Pentru a rămâne la comparație: ar fi absurd ca cineva, care a fost eliberat din închisoare să se adreseze conducătorului în același mod ca unul care încă se află în închisoare. Astfel, rugăciunea noastră de astăzi este cu totul alta decât „Tatăl nostru”. Căci noi cunoaștem mântuirea în Hristos.

În concluzie, se poate spune: ne aflăm într-o situație cu totul diferită față de aceea a ucenicilor. Ca și creștini ai timpului harului, care, spre deosebire de ucenicii de atunci, ne aflăm în urma lucrării de răscumpărare și a înălțării lui Hristos, putem totuși învăța din această rugăciune model. El nu a dat-o doar ucenicilor Săi. El a lăsat-o consemnată pentru noi în Cuvântul etern, chiar dacă se referă în primul rând la iudeii credincioși de atunci și la rămășița credincioasă a iudeilor din vremurile viitoare.

Observații de principiu privind rugăciunea „Tatăl nostru”

Înainte de a analiza rugăciunea „Tatăl nostru” în detaliu, voi face câteva observații de principiu.

1. Evident, rugăciunea „Tatăl nostru” este un fel de rugăciune model. Căci Domnul Isus spune: „Rugați-vă astfel.” Astfel, Domnul Isus le dă ucenicilor Săi o rugăciune, care ar trebui să le servească drept model.
2. Când vorbim de un model, aceasta nu înseamnă însă automat că ucenicii ar trebui să imite modelul în proporție de 100% în fiecare dintre rugăciunile lor, deoarece nu găsim în restul Noului Testament niciun exemplu în care această rugăciune să fi fost rostită. Există multe rugăciuni în Faptele apostolilor și în epistole, dar niciuna nu preia nici măcar aproximativ cererile acestei rugăciuni. Chiar și în Evanghelia după Matei sau în celelalte Evanghelii, când lucrarea de ispășire a lui Hristos nu era încă împlinită, această rugăciune nu este reluată nici măcar o dată. Desigur, nu putem spune cu certitudine dacă evenimentul pe care Luca îl relatează în Evanghelia sa, în capitolul 11.2-4, este același cu cel descris în pasajul nostru. Totuși, învățăturile din Luca 11.5 și versetele următoarele sugerează că este vorba despre același eveniment (compară cu Matei 7.7 și versetele următoarele).
3. Domnul nu le spune ucenicilor: „Rugați-vă deci cu aceste cuvinte”, ci: „Rugați-vă astfel”, adică *în acest fel*. C. H. Mackintosh a subliniat odată diferența dintre a te ruga și a *spune* o rugăciune; un aspect care merită luat în considerare.
4. S-a pus de multe ori întrebarea: De ce găsim atunci această rugăciune menționată în Evanghelia, dacă noi, ca și creștini, nu (trebuie) să o rostim deloc? Răspunsul este: există multe cuvinte în Evanghelia pe care Domnul Isus le-a rostit și care nu se referă la perioada creștină. Prin urmare, ele nu sunt aplicabile nici pentru noi. De exemplu, probabil că nimănui nu-i vine în minte să aplice la noi Matei 10.5: „Nu mergeți pe vreo cale a națiunilor și nu intrați în vreo cetate a samaritenilor ...”. Și mai există pasaje similare. În aceste pasaje, Domnul se referă la nevoile și circumstanțele concrete ale ucenicilor și ale vremii respective.
5. Devii deosebit de suspicios când deschizi pasajul paralel din Evanghelia după Luca. Din Luca 11.1 cunoaștem motivul concret pentru care Domnul le-a dat ucenicilor Săi această rugăciune. „Și a fost că, pe când se ruga El într-un loc, când a încetat, unul dintre

ucenicii Săi I-a zis: «Doamne, învață-ne să ne rugăm, cum i-a învățat și Ioan pe ucenicii lui». Ucenicii au văzut, așadar, exemplul Domnului care se ruga. Au văzut, de asemenea, exemplul lui Ioan Botezătorul, care le dădea ucenicilor săi învățături despre rugăciune. La cererea ucenicilor, Învățătorul le-a dat o rugăciune. Dar în Luca 11.2-4 vedem că Domnul menționează mult mai puține cereri decât în Matei 6. Aceasta sugerează că Hristos nu le-a spus ucenicilor Săi: „Luați această rugăciune și rugați-vă exact cu aceste cuvinte de fiecare dată când vă rugați!” Căci ce versiune a acestei rugăciuni ar fi trebuit să o rostească: cea din Matei 6 sau cea din Luca 11? Dacă Domnul ar fi voit ca ucenicii să rostească mereu o rugăciune foarte anume, cu siguranță ar fi lăsat să fie consemnată aceeași rugăciune în ambele cazuri.

6. La aceasta se adaugă faptul că rugăciunea din Matei 6 este urmată de o explicație fără ca ea să se încheie „în mod corespunzător”. Versetele 14 și 15 explică una dintre cererile menționate. Ele arată că Domnului Îi stau la inimă anumite principii de rugăciune, după care ucenicii ar trebui să se ghideze, dar nu o rugăciune prestabilită.
7. În Ioan 16.24, Domnul Isus le spune ucenicilor Săi un cuvânt foarte important: „Până acum n-ați cerut nimic în Numele Meu: cereți și veți primi, pentru ca bucuria voastră să fie deplină”. Aici El arată clar că va avea loc o schimbare pentru ucenici, nu în ultimul rând și în rugăciunile lor. Acestea se vor schimba. Până atunci, ucenicii nu se rugaseră deloc în Numele Domnului Isus. Dar odată ce El va fi murit și înviat, ei ar trebui să facă exact aceasta. Rugăciunile lor ar fi, așadar, de alt fel. Nu s-a împlinit oare exact aceasta? Rugăciunile pe care le citim despre apostoli și despre alții în Faptele apostolilor și în epistole au un caracter diferit, unul spiritual mai înalt decât rugăciunea din Matei 6.
8. În acest context, aș dori să reamintesc încă o dată cuvintele de început ale Predicii de pe munte. Chiar dacă Predica de pe munte se adresează nouă, creștinilor, creștinismul conține încă părți ale adevărului care stau la un nivel spiritual mai înalt. Cine rămâne doar la ideea Împărăției are, într-adevăr, o parte importantă a adevărului în inimă. Dar există multe alte aspecte ale adevărului care sunt mult mai înalte. Ar trebui să le ignorăm pur și simplu în viața noastră de rugăciune? În Ioan 16.13 citim că venirea Duhului Sfânt va duce la o înțelegere cu totul diferită a adevărului lui Dumnezeu. Aceasta era la vremea când Hristos a rostit „Tatăl nostru”: „Dar, când va veni Acela, Duhul adevărului, El vă va călăuzi în tot adevărul.” Aici se include bucuria comuniunii practice cu Tatăl și cu Fiul. Atunci ne rugăm conștienți că Dumnezeu, Tatăl, ne iubește. Nu există nicio îndoială, nicio teamă și nici o distanță față de Dumnezeu. Totul este marcat de atmosfera dragostei.
9. Rugăciunea „Tatăl nostru” este rostită de mulți oameni atât de des, încât te întrebi dacă ei se roagă cu adevărat cu sens și conștient. Rugăciunea este folosită aproape ca o formulă de binecuvântare, care ar trebui să fie valabilă întotdeauna și pentru orice și să ajute. Astfel de atitudine se cunoaște de obicei doar de la amulete (mascote). În Matei 6.7, Domnul Isus tocmai avertizase împotriva vorbirii fără sens și a convingerii că rugăciunile vor fi ascultate doar datorită multor cuvinte.
10. Rugăciunea „Tatăl nostru” este folosită astăzi de mulți oameni ca rugăciune comună. Tocmai asta nu poate fi, deoarece face parte aici dintr-o învățătură care tratează în esență rugăciunile personale ale ucenicului. Cu atât mai puțin este o rugăciune comună pentru credincioși și necredincioși, așa cum se vede adesea astăzi. „Tatăl nostru” poate fi rostit doar de cineva care este conștient că are o relație reală cu Dumnezeu, Tatăl.

11. Când vine vorba de grupul țintă propriu-zis, Domnul se adresează ucenicilor care fac parte din rămășița iudaică. Ei nu sunt (încă) creștini, ci Îl cunosc pe Isus ca Mesia al lor și pe Dumnezeu ca Tatăl lor ceresc, în timp ce trăiesc pe pământ. Odată cu venirea Duhului Sfânt pe pământ, după lucrarea împlinită de Domnul Isus pe cruce, statutul acestor ucenici s-a schimbat. Acum erau creștini, creștini cerești. După răpirea Adunării (Biserici; 1 Tesaloniceni 4.16,17), vor exista din nou pe acest pământ ucenici care Îl așteaptă pe Mesia al lor, pentru ca acesta să instaureze Împărăția pe pământ. Domnul Isus a lăsat să fie consemnată această rugăciune și pentru ei.
12. Dar și noi, creștinii, putem învăța multe din această rugăciune. Vom vedea aceasta în detaliu imediat. Înainte de toate, menționăm că rugăciunea conține cereri care au legătură cu trei aspecte ale revelației lui Dumnezeu. În primul rând este vorba despre *gloria* lui Dumnezeu, apoi despre *autoritatea* Sa și, în cele din urmă, despre *milostivirea* Sa. Și în rugăciunile noastre trebuie să ținem cont de aceste aspecte și de această ordine — mai întâi El, apoi noi.

Către cine se adresează rugăciunea „Tatăl nostru”

Formula de adresare a acestei rugăciuni este: „Tatăl nostru, care ești în ceruri”. O găsim, de altfel, aproape exclusiv în Evanghelia după Matei,⁴ deoarece Matei ne arată relația Domnului și a ucenicilor Săi cu promisiunile pentru Israel și iudei, așa cum se găsesc acestea în Vechiul Testament.

Nu-L vedem aici pe Domnul întregului pământ (compară cu Psalmul 8.10; Zaharia 4.14) — acesta este Fiul Omului. Nu este vorba nici de Domnul întregului pământ, care a condus poporul cu picioarele uscate prin Iordan în țară (compară cu Iosua 3.11,13) — pentru că introducerea în ceruri sau în locurile cerești nu este aici tema. Domnul nu vorbește nici despre Dumnezeul cerului, care, în puterea Sa suverană, dă puterea de guvernare cui vrea, atunci când poporul Său a eșuat complet (compară cu Daniel 2.37,44). Ucenicii pot să se roage Tatălui lor, cu care au o relație.

Cele șase cereri ale rugăciunii „Tatăl nostru”

Cele șase sau șapte⁵ cereri ale rugăciunii „Tatăl nostru” pot fi împărțite în două grupe. Primul grup este format din primele trei cereri, care se referă la gloria și onoarea lui Dumnezeu, Tatăl. Următoarele trei sau patru cereri formează al doilea grup și tratează nevoile pământești ale ucenicilor, precum și circumstanțele lor personale în această lume. S-ar putea spune – pentru a relua tema capitolului al cincilea – că în primul grup este vorba despre revelația naturii lui Dumnezeu; în al doilea, despre dreptatea practică în viața ucenicului. În primul grup este vorba despre dreptatea lui Dumnezeu, iar în al doilea grup despre exercitarea milostivirii.

Să trecem acum la fiecare cerere din rugăciunea „Tatăl nostru”:

1. *Sfințească-se Numele Tău*: Pe primul loc pentru ucenic se află gloria Tatălui Însuși. Pentru el este important ca Numele – adică Persoana – Tatălui să nu fie asociat cu necurăția și nedreptatea. Este vorba despre sfințirea Numelui lui Dumnezeu pe pământ.

⁴ Interesant este că se găsește un singur pasaj în afara Evangheliei după Matei, unde evanghelistul transmite gândurile Domnului despre rugăciune, și anume în Marcu 11.25,26. Acolo găsim paralela cu Matei 6.14,15.

⁵ Mulți exegeți vorbesc despre șapte cereri în rugăciunea „Tatăl nostru”. Eu urmez aici propunerea lui F. B. Hole din reflecțiile sale asupra Noului Testament, care se referă acolo la șase cereri, deoarece ultimele două puncte sunt legate direct între ele de către Domnul. După părerea mea, ele pot fi greu separate. De aceea, are sens să le rezumăm aici.

Astfel, rugăciunea ucenicului este ca principiile necurate să fie oprite în lume. Ucenicul este conștient de relația sa cu Tatăl din ceruri. De aceea, el I se adresează ca Tată. Prin urmare, îl interesează și ca în propria sa viață personală și practică să nu se întâmple nimic care să contrazică sfințenia lui Dumnezeu. În acest sens, el cere putere și ajutor pentru a nu asocia nimic necurat cu Numele Tatălui. Numele Tatălui trebuie să fie sfințit prin viața ucenicului pe acest pământ.

2. *Să vină Împărăția Ta*: Ucenicul așteaptă ca Tatăl să-Și înființeze Împărăția pe acest pământ. Domnul Isus i-a învățat pe ucenicii Săi, recomandându-le această rugăciune, că nu trebuie să aștepte pur și simplu o Împărăție pe acest pământ care exista deja. Ei trebuiau să conștientizeze că este vorba despre Împărăția Tatălui, care este în ceruri. Și această Împărăție urma să fie încă în viitor – trebuia să „vină”. În sine, Domnul Isus venise pe acest pământ pentru a înființa această Împărăție. Dacă poporul Său L-ar fi primit, Împărăția ar fi putut începe în glorie. Dar simplul fapt că în Predica de pe munte se vorbește în repetate rânduri despre suferințe, neceaz și persecuție pentru ucenici arată că ucenicii urmau să fie respinși împreună cu Învățătorul lor. Astfel, Domnul le-a clarificat în același timp urmașilor Săi că acum, cât timp El Însuși trăia pe pământ, această Împărăție nu urma să înceapă încă – cel puțin nu în forma publică. Ucenicii trebuiau să se roage acum ca această Împărăție, care fusese adesea anunțată în Vechiul Testament (compară cu Isaia 9.6; Mica 5.1; etc.), să poată începe cât mai curând posibil. Această Împărăție este privită de exegeții Bibliei din trei perspective diferite:
 - a) Ea este denumită *Împărăția Fiului Omului* (Matei 16.28). Această expresie se referă la acei oameni care vor trăi pe pământ în Împărăția viitoare, după revenirea Domnului Isus, și vor fi conduși de El, „Fiul Omului”. Unii numesc această sferă partea „pământească” a Împărăției.
 - b) Ea este denumită *Împărăția Tatălui* (Matei 13.43; 26.29). Prin aceasta, unii exegeți biblici înțeleg, chiar și în acest context, partea „cerească” a Împărăției viitoare. Aceasta este formată din credincioșii Vechiului Testament împreună cu cei mântuiți din zilele noastre, care vor fi răpiți în cer la Hristos. Ei vor veni apoi din cer împreună cu Hristos și vor domni cu El *peste* acest pământ, fără a locui ei înșiși pe pământ.
 - c) Ea este considerată pur și simplu ca *Împărăția (de 1.000 de ani)*, fără a se face această distincție între partea cerească și cea pământească.

Ce se înțelege acum aici? De fapt, în Împărăția de 1.000 de ani există două aspecte: cel pământesc și cel ceresc.⁶ Este vorba aici de una dintre aceste două laturi?

- a) Nu este vorba despre latura specifică a Împărăției *Fiului Omului*. Domnul Isus, ca Fiu al Omului, nu se află în centrul acestor rugăciuni din „Tatăl nostru”. Prin urmare, în acest context nu se poate face referire la latura pământească a Împărăției, deoarece rugăciunea „Tatăl nostru” se adresează Tatălui care este în ceruri. De aceea se subliniază relația ucenicilor cu Dumnezeu, care locuiește în ceruri.

⁶ Iudeii credincioși, care vor intra în Împărăția de pace de 1000 de ani trecând prin marea perioadă de neceaz (compară cu Zaharia 13.8,9; Apocalipsa 7.14) reprezintă partea pământească a acestei Împărății. Dar Hristos va veni din cer pentru a instaura această Împărăție. El nu vine singur, ci alții vin împreună cu El: „la venirea Domnului nostru Isus cu toți sfinții Săi” (1 Tesaloniceni 3.13). Aceștia sunt credincioșii Vechiului Testament și adevărații creștini care, conform 1 Tesaloniceni 4.15-17, vor fi răpiți. Ei vor forma partea cerească a domniei Împărăției de pace de 1.000 de ani, care este anunțată în Apocalipsa 20.2,3.

- b) Dar nu este vorba nici despre o accentuare a laturii cerești a Împărăției, a *Împărăției Tatălui*. Este adevărat că în 1 Corinteni 15.24 se spune că Domnul Isus va preda Împărăția lui Dumnezeu și Tatăl Său (vezi și Apocalipsa 22.5). Dar aceasta se referă la sfârșit, când și moartea va fi învinsă. În afară de aceasta, revelația laturii cerești a Împărăției face parte din adevărul care a fost revelat de apostoli abia după ce Domnul a fost glorificat și Duhul a venit pe acest pământ. De aceea mi se pare puțin probabil ca Domnul nostru să se refere în Matei 6.10 la această parte cerească, atunci când vorbește despre „Împărăția Tatălui”.⁷
- c) Se pare că, prin această „Împărăție a Tatălui meu”, Domnul nu se referă, în principiu, la altceva decât la Împărăția de pace de 1000 de ani ca atare. În aceasta, El va domni ca Fiul al Omului peste Israel și, prin Israel, peste întregul pământ. Dar El menționează aici un aspect deosebit al acestei Împărății: pământul va fi atunci în armonie cu cerul. Prin aceasta, cerul va fi deschis „și îngerii lui Dumnezeu vor urca și coborî peste Fiul Omului” (Ioan 1.51). În sfârșit, prima rugăciune: „Sfintească-se Numele Tău”, se va împlini pe acest pământ. Căci Fiul Omului, adevăratul Împărat al lui Dumnezeu pentru Israel, va avea grijă ca Tatălui din ceruri să I se acorde onoarea care I se cuvine. Atunci dreptatea va domni pe pământ și orice nelegiuire evidentă va fi judecată imediat (compară cu Isaia 32.1).
3. *Facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ*: Ucenicii lui Isus sunt conștienți (compară cu capitoul 5) că pe acest pământ se face adesea contrariul voii Tatălui. Ei sunt conștienți că trebuie să trăiască într-o vreme de suferințe, de întristare și de persecuție (Matei 5.3 și versetele următoare; 5.39,44). Respingerea lui Mesia este și partea lor. În fața acestei dezordini, este o dorință din toată inima lor ca voia Tatălui, care se împlinește întotdeauna în ceruri, să se împlinească și pe pământ.

De aceea, rugăciunea lor este ca oamenii care trăiesc pe pământ să fie gata să-L accepte pe Dumnezeu ca Împărat, pentru ca voia Lui să poată fi împlinită și aici. Aceasta se va întâmpla pe deplin în Împărăția care va veni. Atunci voia Tatălui va fi împlinită și pe pământ, deoarece Hristos, ca Împărat, va avea grijă de aceasta. Prin această rugăciune, ucenicii exprimă însă și faptul că ei înșiși vor să contribuie în propria lor viață la împlinirea voinței lui Dumnezeu, pentru că le stă la inimă să împlinească voia Tatălui în viața lor, chiar dacă aceasta implică suferință. Asta nu înseamnă altceva decât că, în acest moment, ei cer în cele din urmă ajutorul Tatălui, pentru a fi ascultători de Cuvântul Său. Știm că în Împărăția Tatălui se va împlini în cele din urmă voia Lui. Astfel, există

⁷ Alte două puncte contrazic ideea că Domnul subliniază această latură cerească în Matei 6:

În primul rând, El vorbește în Matei 25.33,34 despre binecuvântarea credincioșilor dintre națiuni. Aceștia sunt păgânii care se vor alătura lui Mesia în timpul celor șapte ani de necaz, adică în așa-numita a 70-a săptămână-an a lui Daniel (Daniel 9.27), despre care vorbește Domnul Isus în Matei 24.7-31. Lor li se spune: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția pregătită pentru voi de la întemeierea lumii.” Și aici este vorba – specific pentru Matei – despre Tatăl. Acești credincioși dintre națiuni, care vor trece prin perioada de necaz, sunt binecuvântați în Împărăția Lui, și anume a Tatălui. Ei vor locui însă pe pământ, chiar dacă sunt legați cu Tatăl. Cu alte cuvinte: menționarea Împărăției în legătură cu Tatăl nu înseamnă automat că se referă la latura cerească a Împărăției. În al doilea rând, citim în legătură cu instituirea Cinei de amintire în Matei 26.29: „Dar vă spun că de acum nicidecum nu voi bea din acest rod al viței, până în ziua aceea când îl voi bea cu voi nou, în Împărăția Tatălui Meu.” Aici, Domnul Isus se referă clar la Împărăția de 1000 de ani. Atunci El va reveni pe acest pământ împreună cu ai Săi, dintre care vom face parte și noi, credincioșii cerești, pentru a domni peste el. El numește această Împărăție și acolo „Împărăția Tatălui Meu”. Și totuși, accentul nu se pune din nou pe latura cerească a Împărăției. Căci vinul simbolizează, într-adevăr, bucuria de care Se va bucura El atunci. Dar, așa cum ucenicii aveau în fața lor vinul propriu-zis, tot așa Domnul va bea cu adevărat din nou pe pământ acest vin al sărbătorii pascale.

o legătură minunată cu a doua rugăciune, unde relația glorioasă dintre cer și pământ este sugerată prin expresia „Împărăția Tatălui”. Acolo, voia Tatălui nu va mai fi împlinită doar în ceruri, ci, sub domnia Fiului Omului, și pe pământ, în Împărăția de pace de o mie de ani.

4. *Pâinea noastră zilnică dă-ne-o nouă astăzi:* Cu această a patra rugăciune ajungem la a doua parte a celor șase rugăciuni. Ele se referă în special la nevoile concrete ale ucenicilor. Pentru ei este important să trăiască drept din punct de vedere practic și, în acest caz, să nu cadă în ispită de exemplu, prin furt, să trăiască în contradicție cu această dreptate. De aceea se roagă pentru hrana suficientă, de care au nevoie mai ales în vremuri grele. Când citim capitolele ulterioare din Evanghelia după Matei, unde Domnul îi trimite pe ucenici în slujba misionară, înțelegem aceste cuvinte. Ucenicii ar fi nevoiți să se bazeze pe faptul că Tatăl lor ceresc are grijă de ei. El o face, dacă ei îi cer aceasta. Astfel, Stăpânul le arată ucenicilor Săi că ei pot, ba chiar trebuie, să se adreseze Tatălui lor ceresc și pentru nevoile de bază.

Ca toate cele șase rugăciuni, și aceasta va avea o relevanță deosebită în viitor. Atunci, rămășița credincioasă va tânji ca voia și drepturile lui Dumnezeu să se împlinescă aici pe pământ; căci vor fi în mare necaz și le vor lipsi cele mai necesare. „Pâinea noastră zilnică dă-ne-o nouă astăzi” – așa trebuie să se roage și așa se vor ruga. Fără îndoială, rugăciunea lor va fi ascultată, căci Domnul Însuși le-a pus-o în gură.

5. *Și ne iartă nouă greșelile noastre, după cum și noi iertăm celor care ne-au greșit:* În acest punct este cu siguranță bine să reamintim încă o dată că Domnul Se adresează ucenicilor Săi, nu păcătoșilor. Așadar, aici nu este vorba despre modul în care un păcătos ajunge la Dumnezeu prin pocăință și mărturisire și primește iertarea propriilor păcate – un act de pur har divin. Aceasta nu este condiționat de faptele bune pe care le facem altora, cum ar fi iertarea păcatelor altora (compară de exemplu cu Efeseni 2.8,9). De altfel, vina fundamentală de păcat o are omul întotdeauna față de Dumnezeu, nu față de *Tatăl*, căci acest titlu se referă la relații existente, care însă nu sunt posibile acolo unde păcatul nu este încă iertat. Iertarea păcatelor din partea lui Dumnezeu, pe de altă parte, este sigură și de nepierdut (compară de exemplu cu Ioan 10.28,29).

Aici relația ucenicului cu Tatăl se află în prim-plan. Stăpânul divin le arată ucenicilor Săi că nu pot spera la iertarea păcatelor lor de către Tatăl lor ceresc decât dacă sunt ei înșiși dispuși să ierte. Mai târziu, în capitoul 18.21-35 găsim o explicație practică în acest sens. Când vine vorba de iertarea păcatelor pe acest pământ, Tatăl o acordă ucenicilor Săi numai dacă aceștia sunt dispuși să ierte și pe alții. Numai în acest fel trăiesc ei cu adevărat în comuniune practică cu El — și numai astfel acționează ei așa cum acționează El (compară cu Matei 5.48). Cum ar putea Tatăl iertător să binecuvânteze pe cineva care își închide propria inimă față de semenul său, care îi cere iertarea păcatului său? Și să nu uităm, în legătură cu Matei 18: vina ucenicului, pe care o avea față de Dumnezeu și pe care o are în viața sa personală față de Tatăl său, este întotdeauna mai mare decât vina pe care un ucenic ar putea-o avea față de un alt ucenic.

6. *Și nu ne duce în ispită, ci scapă-ne de rău:* Ucenicii trăiau în vremuri de încercări venite din exterior. Despre acestea vorbește și Iacov în epistola sa (Iacov 1.12). Dumnezeu trimite încercări pentru a întări credința ucenicilor Săi, pentru a o scoate la iveală sau chiar pentru a le reorienta inima spre Dumnezeu. Dar există și ispite provocate de poftele noastre. Acestea nu au niciodată originea în Dumnezeu (compară cu Iacov 1.13-15): în primul rând, pentru că Dumnezeu nu ispitește spre rău — aceasta ar fi în contradicție cu Ființa Sa ca lumină și dragoste —, și, în al doilea rând, pentru că El S-a legat de noi ca

Tată, iar un tată nu-și ispitește copilul în acest sens.⁸ Domnul Isus nu vorbește în acest pasaj din Matei 6 despre aceste ispite interioare spre rău, deoarece ele nu vin de la Dumnezeu. Prin urmare, nu trebuie să-I cerem să nu ne trimită astfel de ispite. Este vorba, evident, de încercări venite din exterior. Un ucenic *nu caută* ispite prin situații care îl pun la încercare. Nimeni nu se roagă să i se trimită încercări. Căci acestea, așa cum scrie Petru, sunt întotdeauna însoțite cu întristarea (1 Petru 1.6). De aceea, ucenicul Îl roagă pe Tatăl său din ceruri să-l ferească de astfel de ispite.

Din scrierile profetice ale Vechiului și Noului Testament știm ce fel de presiune va exercita satan în Necazul cel mare care va veni. Din această cauză, fiecare ucenic este în pericol de a ceda, pentru că știe că vrăjmașul lui Dumnezeu și, prin urmare, vrăjmașul ucenicilor folosește astfel de încercări pentru a le face rău credincioșilor. El vrea să-i abată de la calea ascultării de Dumnezeu. Adevăratul ucenic știe, de asemenea, că astfel de ispite pot duce la faptul că diavolul găsește un punct de sprijin în viața sa pentru a trezi poftă rele. Tocmai presiunea exterioară poate duce la faptul că un ucenic slăbește treptat și ajunge să facă răul. De aceea, ucenicul dorește să fie păzit de ispite și să fie scăpat de cel rău, care dorește să folosească orice încercare pentru a-l face pe credincios să cadă (a se citi primele două capitole din cartea lui Iov). Ucenicul nu vrea să păcătuiască. Totuși, acest rău, despre care vorbește Domnul aici, nu se referă doar la *cel rău*, la satan, inițiatorul răului și tatăl minciunii, poate nici măcar în primul rând. Se poate referi la *orice fel* de rău și distrugător care poate apărea în viața noastră. Răul ne înconjoară ca aerul! Un adevărat ucenic dorește să fie izbăvit și păzit de acest rău.

O explicație suplimentară și o subliniere

Este interesant faptul că versetele 14 și 15 se referă din nou la cea de-a cincea rugămintă a ucenicilor către Tatăl lor, menționată în versetul 12. Aceste două versete clarifică faptul că există o condiție prealabilă pentru iertarea, pe care o cer ucenicii. Căci numai dacă ucenicii iartă greșelile altora, vor putea experimenta iertarea Tatălui lor. Dacă însă nu sunt dispuși să ierte, nu ar trebui să se aștepte să primească ei înșiși iertare. Pur și simplu nu se potrivește.

Mulți teologi și copiiști, după cât se recunoaște, nu erau mulțumiți de aceste explicații suplimentare ca încheiere a rugăciunii. De aceea, au inventat o parte finală – potrivită din punctul lor de vedere – pe care au adăugat-o la sfârșitul rugăciunii „Tatăl nostru”: „Căci a Ta este Împărăția, autoritatea (puterea) și gloria în veci. Amin.” De fapt, prin aceasta, rugăciunea a fost transformată într-o rugăciune rostită. Evident, aceasta nu a fost intenția lui Dumnezeu – de aceea El nu a adăugat la aceste cereri niciun cânt de laudă final, nicio așa-numită doxologie.

O comparație între rugăciunea „Tatăl nostru” din Matei 6 și cea din Luca 11

Am văzut deja în mai multe rânduri că Matei se preocupă în mod deosebit de a distinge între diferitele etape sau perioade ale anumitor moduri de acțiune ale lui Dumnezeu față de oameni. În acest sens am analizat rugăciunea „Tatăl nostru”. Matei Îl prezintă, de asemenea, pe Yahve ca Împărat, care interpretează Legea și îi dezvăluie sensul mai profund. În afară de aceasta, El descrie cum Hristos Îl revelează din ce în ce mai mult pe Tatăl și îi aduce pe ucenicii Săi în relație cu El. Cu totul altfel vorbea și îi învăța Domnul Isus pe conducătorii religioși și învățătorii Legii.

⁸ Tatăl nu este, desigur, altcineva decât Dumnezeu. Dar Sfânta Scriptură folosește numele „Dumnezeu” tocmai atunci când este vorba despre acțiunile Sale suverane și atotputernicia Sa. Când se vorbește despre Tatăl, este vorba despre relația Sa cu ceilalți, adesea cu credincioșii.

Luca, dimpotrivă, arată mai mult modul în care Domnul Isus răspunde nevoilor oamenilor – atât ale păgânilor, cât și ale iudeilor – și le oferă ajutor. Numai aici găsim scena cu marea păcătoasă, cu samariteanul milostiv, cu fiul risipitor, cu bogatul și cu Lazăr etc. Toate aceste întâmplări ilustrează modul în care Dumnezeu Se îndreaptă spre fiecare individ, atunci când acesta vine cu o mărturisire sinceră înaintea lui Dumnezeu. Granițele naționale nu joacă niciun rol aici. În capitolul 11, unde găsim fragmente din rugăciunea „Tatăl nostru”, este prezentată importanța rugăciunii.

Citim în Evanghelia după Luca de paisprezece ori că Domnul Isus S-a rugat. În acest sens, este foarte potrivit că una dintre rugăciunile Sale i-a determinat pe ucenici să ceară învățatură despre rugăciune. În Luca 10, Domnul subliniază importanța Cuvântului lui Dumnezeu. În capitolul 11 găsim rugăciunea „Tatăl nostru”. Acolo El ne arată că Cuvântul lui Dumnezeu poate fi primit în mod corect doar prin rugăciune. Aceasta este „învățătura morală” pe care o găsim în Evanghelia după Luca.

La Luca lipsește adăugarea din adresarea către Tatăl, „Tu, care ești în ceruri”; pentru că în această Evanghelie, Duhul lui Dumnezeu nu Se ocupă de problema legată de epocile de guvernare, așa cum o face Matei. Lipsește, de asemenea, a treia rugăciune: „Facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ”. Matei adresează Evanghelia sa iudeilor. Pentru ei, chestiunea moștenirii pământului era de cea mai mare importanță, datorită descendenței lor iudaice. De asemenea, binecuvântarea cerească era importantă prin Avraam, căruia i-au fost promiși urmași ca stelele cerului (Geneza 15.5; 22.17; vezi și Galateni 3.16,29). Legătura dintre cer și pământ era de o mare importanță în perspectiva Împărăției lui Hristos care fusese vestită. Cu toate acestea, grecii și păgânii, cărora li se adresează Luca, nu puteau înțelege prea multe din aceasta. De aceea, Duhul lui Dumnezeu omite această rugăciune la Luca. Credincioșii dintre neamuri aveau o speranță cerească, nu una pământească.

În Evanghelia după Luca, rugăciunea pentru pâine sună astfel: „Dă-ne astăzi pâinea noastră cea de toate zilele”, în timp ce Matei redă rugăciunea astfel: „Pâinea noastră cea necesară, dă-ne-o nouă zilnic”. Ucenicii, cărora Domnul li se adresa în Evanghelia după Matei, sunt aici un model al rămășiței viitoare. Aceasta va trăi în neazuri atât de îngrozitoare (Matei 24.5-22), încât nu vor putea vedea mai departe decât ziua respectivă, „azi”. Va fi vorba de a obține hrana „necesară” în ziua respectivă. Aceasta este clarificat în ultima parte a capitolului, când sunt abordate grijile pământești. Națiunile însă trebuie să învețe mai presus de toate de la Domnul, care a trăit într-o relație de dependență constantă, să zicem zilnică, față de Tatăl Său ceresc.

La a cincea rugămintă este frapant faptul că Matei vorbește despre datorii, în timp ce Luca vorbește despre păcate. Fără a trata în detaliu tema jertfelor, așa cum se vede în Evangheliile, această diferență se explică prin faptul că Matei prezintă în mod special lucrarea Domnului ca jertfă de ispășire. De fiecare dată este vorba despre faptul că oamenii și-au asumat vina. Luca, pe de altă parte, care evidențiază mereu legăturile morale și, în special, dezvoltă inima omului, numește lucrurile după originea lor reală: păcatul.

În ceea ce privește ultima rugămintă, Luca se limitează din nou la tema sa recurentă, esența morală a unui lucru: în acest caz, ispita. Matei, pe de altă parte, vorbește și despre cel care se îndreaptă într-un mod special împotriva iudeilor și a poporului Israel, cel rău, satan (compară cu Zaharia 3.1,2).

Creștinul și rugăciunea „Tatăl nostru”

Să trecem, în încheiere, la întrebarea: Ce avem noi, creștinii, de la rugăciunea „Tatăl nostru”? Am văzut că Domnul Isus nu a destinat această rugăciune creștinilor. Ea nu corespunde poziției noastre creștine și nici relației noastre intime cu Tatăl și cu Fiul Său, pentru că noi locuim în

Viața ucenicilor în Împărăție (Matei 6)

Hristos în locurile cerești și avem acces liber la Tatăl. Cunoaștem o mântuire desăvârșită și Îl avem pe Duhul Sfânt ca Persoană divină care locuiește în noi. De aceea ne putem închina lui Dumnezeu în duh și adevăr.

Dar asta nu înseamnă că noi, ca și creștini, nu putem beneficia de această rugăciune, pe care Domnul le-a prezentat-o ucenicilor Săi pe atunci. Căci contextul fiecărei cereri arată că ele sunt semnificative și pentru noi, care avem o poziție cu totul diferită. Așadar, să le privim pe scurt din această perspectivă. Din această analiză învățăm să fim mai recunoscători pentru ceea ce Dumnezeu ne-a dăruit în Hristos. Și vedem, în același timp, că aceste rugăciuni, chiar dacă nu le rostim în acest fel, sunt totuși instructive pentru propriile noastre rugăciuni creștine.

Când vedem formula de adresare, știm că Dumnezeu este „Tată” și pentru noi (compară cu Galateni 4.6). Avem chiar o relație mai intimă cu El decât ucenicii de atunci. Deoarece creștinul credincios își are căminul chiar în și cu Hristos în locurile cerești (Efeseni 2.6), el nu se va adresa Tatălui cu o oarecare distanță. Această distanță reiese, de fapt, din adăugarea „... care este în ceruri”. Nu. Dumnezeu este astăzi, pentru fiecare mântuit, Tatăl în mod cu totul personal, la care putem veni oricând și cu încredere. Venim la un Tată care este foarte aproape și nu departe „în ceruri”. Dar rămâne totuși adevărat: noi, ca și credincioși, suntem încă pe acest pământ, astfel încât avem de-a face în același timp cu un Tată care este în ceruri.

Cât de important este pentru noi să facem tot ce ne stă în putință pentru ca Numele Lui să fie sfințit! Ar trebui să îndepărtăm din viața noastră tot ceea ce este în contradicție cu sfințenia Lui. De aceea, rugăciunea noastră este ca Numele Lui să fie sfințit *în mod practic* încă de astăzi în viața credincioșilor. De asemenea, ne bucurăm că va veni Împărăția Tatălui. Desigur – așteptăm ca Hristos să Se întoarcă pentru a ne lua în cer. Aceasta este speranța noastră creștină. Dar nu iubim oare la fel de mult și arătarea Lui (2 Timotei 4.8)? Cu aceasta începe Împărăția pe care o așteptăm cu ardoare, pentru că atunci Hristos, care pe acest pământ a fost atât de batjocorit și disprețuit și chiar dus la cruce, va fi în sfârșit înălțat înaintea ochilor tuturor oamenilor.

Nu este oare și dorința noastră ca voia Tatălui să se împlinească nu numai în cer, ci și pe acest pământ? Așteptăm cu bucurie momentul în care aceasta va deveni realitate. În viața noastră, preocuparea noastră constantă ar trebui să fie ca prin noi să nu se împlinească altceva decât voia Tatălui nostru ceresc.

De asemenea, putem să-I cerem hrana noastră zilnică. Este adevărat că trebuie să muncim noi înșine pentru aceasta, așa cum ne învață Pavel în scrisorile sale către credincioșii din Tesalonic. Cu toate acestea, rămâne valabil faptul că, în ultimă instanță, hrana ne este dăruită de Tatăl nostru, de la care vine orice dar bun (Iacov 1.17). De aceea, înainte de fiecare masă, rostim o rugăciune de mulțumire. Aceasta nu este o formulă, ci conștientizarea faptului că și pâinea noastră cea de toate zilele vine de la Dumnezeu – chiar astăzi.

Cu regret, în viața noastră se întâmplă atât de des să păcătuiim. Atunci, în conformitate cu 1 Ioan 1.9, ne mărturisim păcatele și primim iertarea Tatălui nostru ceresc. Aici nu este vorba despre iertarea eternă a vinovăției noastre, ci despre o iertare care are legătură cu guvernarea lui Dumnezeu. Este vorba despre faptul ca El să ierte păcatele credincioșilor în ceea ce privește viața lor de credință pe acest pământ. Aceasta este necesar pentru ca noi să ne putem bucura din nou de o comuniune plină de bucurie cu El. Așa cum am spus, această iertare nu are nimic de-a face cu mântuirea noastră eternă.

Iertarea păcatelor, prin care un om ajunge în cer, este dăruită o dată pentru totdeauna la convertire și se aplică la „toate nedreptățile”, toate păcatele. Iertarea păcatelor părintească, pe de altă parte, are legătură cu viața de zi cu zi a unui creștin credincios. Dacă nu suntem dispuși să-i iertăm fratelui nostru sau surorii noastre ce ne-au făcut (compară cu Efeseni 4.32), - credem

oare cu adevărat că Tatăl nostru ne poate binecuvânta într-o astfel de atitudine rea și ne poate ierta vina?

Din acest verset învățăm, de asemenea, cât de important este să ne judecăm pe noi înșine. Trebuie să ne examinăm mereu înaintea Tatălui, dacă felul nostru de a trăi, faptele, cuvintele, gândurile și motivele noastre pot rezista înaintea ochiului Său sfânt. Numai comuniunea constantă cu Tatăl nostru, conștientizarea unei vieți în prezența Sa, ne va arăta ce trebuie să-I mărturisim. Și asta ar trebui să facem!

În acest punct se află și o diferență semnificativă între rugăciunea „Tatăl nostru” și relația noastră cu Dumnezeu, Tatăl nostru. Ucenicii de atunci trebuiau să ceară iertare pentru vinovățiile și păcatele lor. În ceea ce privește creștinii credincioși, însă, nu citim nicăieri despre o cerere de iertare. Pentru noi este valabil să ne mărturisim vinovăția (compară cu 1 Ioan 1.9).

În cele din urmă, putem să-L rugăm pe Tatăl nostru să ne păzească în încercări. Știm cât de ușor ne poticnim în ele și credința noastră slăbește. Tocmai când satan este cel care se năpustește asupra noastră și vrea să ne aducă încercare după încercare, cerem să fim salvați din capcanele lui. Niciun creștin credincios nu va cere să treacă prin încercări – aceasta ar fi o rugăciune foarte periculoasă. Nu, trebuie să răbdăm încercările cu ajutorul Domnului și să fim recunoscători când Domnul ne izbăvește de cel rău.

Versetele 16-18: Dreptatea practică față de noi înșine: Postul

Matei 6.16-18: Iar când postiți, nu fiți ca fățarnicii, posomorâți; pentru că își schimonosesc fețele ca să se arate oamenilor că postesc; adevărat vă spun, și-au luat răsplata. Dar tu, când postești, unge-ți capul și spală-ți fața, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău, care este în ascuns; și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti.

În versetele 16-18, Domnul Isus vorbește despre dreptatea practică, pe care trebuie să o exercităm față de noi înșine. Exemplul central, care are o semnificație specială mai ales pentru iudei, este postul.

La prima vedere, ne-am putea întreba în ce măsură postul este o expresie a dreptății practice. Postul este asociat de multe ori cu rugăciunea (compară cu 2 Samuel 12.23; Psalmul 35.13; Daniel 9.3,4; Matei 17.21; Luca 2.37; Faptele apostolilor 14.23; etc.). Postul, adică renunțarea la mâncare și, parțial, la băutură (compară cu Deuteronomul 9.9; Faptele apostolilor 9.9), servește concentrării totale asupra rugăciunii, asupra dialogului cu Dumnezeu. Faptul că rugăciunea adevărată este o formă de dreptate practică nu mai trebuie explicat.

Apoi, găsim postul adesea asociat cu pocăința, căința și întoarcerea (Isaia 58.6; Ioel 1.14; 2.12; Iona 3.5) – de asemenea un semn al dreptății practice. În acest context, postul este întotdeauna un fel de completare a scopului propriu-zis pe care îl urmărește cineva, fie că este rugăciunea pentru ceva, pocăința, întristarea (de exemplu, în cazul Esterei) sau altele asemenea. Postul merge mână în mână cu o smerire personală sau comună înaintea lui Dumnezeu. Este expresia exterioară a unei profunde supuneri interioare.

La fel ca în cazul practicării binefacerii și al rugăciunii, Domnul Isus le prezintă ucenicilor exemplul greșit al fățarnicilor. Există, așadar, și un post fals. Daniel, Estera, Mardoheu, David și Ana au postit într-o atitudine smerită înaintea Dumnezeului lor. Fățarnicii, pe de altă parte, vor să pară oamenilor, și nu lui Dumnezeu, că postesc. Hristos trebuie să le spună că astfel ei își primesc deja răsplata. Ei o primesc, și anume, prin faptul că oamenii le acordă respect și recunoaștere pentru postul lor.

Un astfel de post public este însă în contradicție cu scopul său propriu-zis. Domnul dorește ca, atunci când renunțăm la plăcerile exterioare, să o facem doar cu scopul să ne dedicăm în întregime lui Dumnezeu — și nu pentru a simula oamenilor o atitudine „ipocrită”. În cazul postului adevărat, cel care postește nu vrea să se lase distras, ci să fie singur înaintea Dumnezeului său și împreună cu El. Dar aceasta nu trebuie să devină o prefăcătorie pioasă, ci să aibă loc în ascuns înaintea Tatălui, care este în ascuns. Uneori s-ar putea să nu poți împiedica ca și alții să observe — poate în familie, poate în afara acesteia. Dar ucenicul trebuie să încerce totul ca să nu pară în fața oamenilor ca unul care postește. Ei ar trebui să perceapă la el pur și simplu un mod de viață „normal”.

În Isaia 58, Dumnezeu arată, prin profetul Său, un alt fel de post fals. „Strigă tare, nu cruța, înalță-ți glasul ca o trâmbiță și fă cunoscut poporului Meu fărădelegea lor și casei lui Iacov păcatele lor. Totuși ei Mă caută zi de zi și le place să știe căile Mele, ca o națiune care ar fi făcut dreptate și n-ar fi părăsit rânduiala Dumnezeului său. Ei cer de la Mine judecăți ale dreptății, le place să se apropie de Dumnezeu. «De ce am postit noi», zic ei, «și Tu nu vezi? De ce ne-am întristat sufletul, și Tu nu ieși aminte?» Iată, în ziua postului vostru căutați plăcerea voastră și stoarceți tot ce vă este datorat! Iată, postiți pentru învinuire și ceartă și ca să loviți cu pumnul răutății. Nu postiți acum, ca să se audă sus glasul vostru. Acesta este postul pe care l-am ales Eu? O zi, ca să-și smerească omul sufletul, să-și plece capul ca papura și să-și aștearnă sac și cenușă? Vei numi aceasta post și zi plăcută DOMNULUI? Nu este acesta postul pe care l-am ales Eu: să dezlegi lanțurile răutății, să desfaci legăturile jugului și să-i lași liberi pe cei asupriți și să sfărâmați orice jug? Nu este ca să împarți pâinea ta cu cel flămând și să-i aduci în casa ta pe săracii care rătăcesc fără adăpost? când vezi pe cel gol, să-l îmbraci și să nu te ascunzi chiar de semenul tău? Atunci lumina ta va răsări ca zorile și vindecarea ta se va arăta repede și dreptatea ta va merge înaintea ta; gloria DOMNULUI va fi o gardă în urma ta.” (Isaia 58.1-8).

Aceste versete arată că poate exista un post care, deși nu se face înaintea oamenilor, ci înaintea lui Dumnezeu, nu poate totuși primi binecuvântarea Lui. Postul despre care vorbește profetul era doar un post pur exterior. Dacă cineva îi asuprește pe muncitori și se ceartă cu alții, postul său nu este altceva decât ipocrizie. În inima sa lipsește o atitudine de smerenie și pocăință.

Este, de asemenea, interesant de observat că Dumnezeu leagă acest post direct de practicarea dreptății. El spune în aceste versete, într-un fel, că postul echivalează chiar cu practicarea dreptății. Dumnezeu recunoaște postul doar atunci când acesta produce în viață roade ale dreptății practice: a da pâine celor flămânzi, a ajuta pe cei nevoiași etc. Așa era pe atunci și nu s-a schimbat nici astăzi.

Creștinul credincios și postul

Se pune uneori întrebarea în ce măsură noi, creștinii credincioși, avem de-a face cu postul. În primul rând, este important să reținem încă o dată că Predica de pe munte are un caracter iudaic. Hristos se adresează în primul rând ucenicilor de origine iudaică. Din câte pot observa, postul este asociat în Biblie în primul rând cu iudeii. Cu toate acestea, citim în profetul Iona că și păgânii posteau acolo. În afară de aceasta, știm că postul se regăsește în toate religiile antice.

Dacă ne uităm acum în Noul Testament, se observă că *în epistole nu suntem îndemnați nicăieri să postim*. În Vechiul Testament este altfel (compară cu 1 Împărați 21.9; Ioel 1.14; 2.15). În 2 Corinteni 6.5 și în 2 Corinteni 11.27, Pavel vorbește despre faptul că el însuși a postit adesea. El era de origine iudaică. De asemenea, Faptele apostolilor 14.23, unde este vorba despre alegerea bătrânilor, trebuie să-l încadrăm în această categorie. În plus, este semnificativ faptul că, deși în Evanghelia pentru neamuri – în Evanghelia după Luca – găsim patru mențiuni despre post, Domnul Isus nu ne îndeamnă însă nicăieri să postim. De altfel, în Faptele apostolilor

13.1,2 găsim credincioși dintre neamuri care au postit. Este posibil ca aceștia să fi fost mai degrabă prozeliți decât păgâni, care inițial trecuseră la credința iudaică. Dar Cuvântul lui Dumnezeu nu spune nimic în acest sens.

Prin urmare, trebuie să fim foarte precauți când numim postul, în general, o practică creștină. Înseamnă asta că creștinii credincioși nu au voie să postească? Postul este rezultatul unei smeriri personale sau comune înaintea lui Dumnezeu, deci provine dintr-o simțire personală a individului sau a unui grup de persoane. Dacă s-ar pronunța o interdicție, s-ar merge într-o direcție complet greșită, deoarece ideea care stă la baza postului, aceea de a renunța la plăcerile umane, pământești, pentru a fi în rugăciune, în întristare sau în pocăință înaintea Tatălui, este biblică. Găsim, în sens figurat, o frumoasă indicație în 1 Corinteni 7.5 pentru soți: să se abțină pentru o vreme. Știm, de asemenea, din scrierile credincioșilor, pe care Domnul Isus i-a putut folosi în secolul al XIX-lea, în perioada de trezire, că postul a jucat cu siguranță un rol acolo. Dumnezeu a dăruit o anumită claritate cu privire la Cuvântul Său și la învățătura biblică, care a fost în parte necunoscută timp de multe secole, în urma perioadelor de post. Cineva a spus odată: Postul este renunțarea de bună voie la lucruri care sunt în sine bune și utile. Pentru vremurile de astăzi, să mai menționăm un exemplu: renunțarea la 30 de minute de activitate, de petrecere a timpului liber sau de somn, pentru a citi Cuvântul lui Dumnezeu și a ne ruga, duce la un mare câștig spiritual.

Dar de ce ne nu suntem îndemnați să postim? Poate că un motiv constă în faptul că Dumnezeu caută sinceritate în inimile noastre. Există pericolul să credem că putem smulge ceva de la Dumnezeu printr-o astfel de acțiune exterioară. Dar aceasta ar fi o atitudine legalistă și complet contrară gândirii lui Dumnezeu.

Totuși, aceasta nu diminuează valoarea postului adevărat. Dacă noi, ca și creștini credincioși, am fi mai mult marcați de frica de Dumnezeu, am simți mult mai intens starea noastră spirituală tristă. Asta ne-ar conduce la o atitudine de rugăciune și post. Poate că, în acest fel, am fi feriți uneori de a ne pierde în lucrurile pământești. Nu întâmplător, tocmai aceasta este tema versetelor următoare.

5. Orientarea vieții ucenicului: inima, ochiul, Mamona (versetele 19-24)

În următoarele șase versete citim despre orientarea vieții, care se așteaptă de la un ucenic. Descrierea este foarte abstractă și seamănă cu un „contrast alb-negru”. Așa că rămâne mereu o alegere de tipul „ori-ori”. Nu există o cale de mijloc, care să permită compromisuri. Inima poate fi atașată fie de cer, fie de pământ. Ochiul poate fi fie luminat, fie întunecat. Poți sluji fie lui Mamona, fie Tatălui din ceruri.

Din experiența noastră de viață știm, desigur, că pot exista multe nuanțe între acești doi poli, dar dacă vrem să învățăm și să punem în practică cu adevărat principiile Împărăției cerurilor, trebuie să ne uităm la ideal. Stăpânul nostru nu este mulțumit decât atunci când ucenicul a ales cerul.

Versetele 19-21: Inima ucenicului: cerul sau pământul

Matei 6.19-21: Nu vă strângeți comori pe pământ, unde molia și rugina strică și unde hoții sparg și fură; ci strângeți-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu strică, și unde hoții nu sparg, nici nu fură. Pentru că unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta.

Învățătura importantă a acestor trei versete este următoarea: ucenicul Domnului Isus poate urmări două scopuri în viața sa: *fie* se atașează de lucrurile pământești, *fie* de cele cerești. În

omul firesc există doar înclinația de a alerga după comorile pământești. Dar și un ucenic, un credincios, poate avea această înclinație, astfel încât lucrurile pământești să fie totul pentru el.

De altfel, faptul că el are o relație cu Tatăl care este în ceruri ar trebui să clarifice fără echivoc această chestiune. Dar vedem în propria noastră viață că putem șchiopăta în două direcții. Știm, desigur, că merită să ne străduim să dobândim doar lucrurile cerești, dar bogățiile pământești exercită o atracție atât de mare, încât adesea nu ne putem împotrivi sau nu vrem să ne împotrivism.

Domnul Isus arată caracterul trecător al comorilor pământului. El nu neagă faptul că acestea pot fi „comori” în ochii omului. Pământul are multe de oferit. De fapt – am văzut deja aceasta în legătură cu sarea pământului în capitolul 5 – lucrurile pământești nu sunt rele în sine. Dar cel puțin au o „umbră”: Hristos nu este în ele! Atunci, când „comorile” pământești ne captivează inimile, lucruri precum profesia, căsătoria și familia, casa noastră, mașina noastră, muzica, frumusețea exterioară, hobby-urile etc. pot deveni „lume”. Desigur, trebuie să muncim și putem să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru un soț sau o soție și o familie, pe care El ni le dăruiește. Dar dacă le desprindem de El și ne limităm scopul vieții doar la ele și nu „trăim” pentru Domnul în aceste domenii, ele au devenit comori pământești. Atunci și ele fac parte din domeniile care, în cele din urmă, sunt marcate de satan, căpetenia acestei lumi.

Lucrurile pământești au toate o caracteristică comună: sunt trecătoare. Comorile de pe pământ nu vor rezista timpului. Există ființe care le distrug: Domnul Isus dă exemplul moliei, care distruge hainele și alte lucruri. Dar și rugina, umezeala etc. sunt capabile să distrugă lucrurile prețioase. În plus, mai există și oameni care fură – și toată averea se duce pe apa sâmbetei.

Este ciudat că deși omul cunoaște caracterul trecător al lucrurilor pământești, își pune totuși speranța tocmai în aceste valori trecătoare. Oare noi, credincioșii, facem o excepție aici? Știm că ceea ce este nevăzut este etern. Cu toate acestea, suntem atât de atașați de lucrurile materiale! Aceste versete se referă prin urmare, direct la viața noastră de zi cu zi.

În alt loc, suntem avertizați să nu dorim să devenim bogați. Nu este criticat nimeni care este bogat, chiar dacă trebuie să recunoaștem cu luciditate că puțini au devenit bogați fără efortul propriu. Dar atitudinea de a dori să devii bogat nu se potrivește unui ucenic. Ea duce, așa cum arată clar Pavel, la orice formă de rău (compară cu 1 Timotei 6.9,10). A deveni bogat nu este o misiune pentru ucenicii Domnului.

Orientarea corectă a vieții

Ucenicul ar trebui să aibă o altă orientare a vieții. Privirea lui ar trebui să fie întotdeauna îndreptată spre cer. Acolo este Tatăl său, care îi dă tot ce are nevoie. Ca și creștini credincioși, putem adăuga că acolo este Mântuitorul și Domnul nostru, care dorește să ne umple inimile în întregime. Dacă comoara noastră este în cer, atunci dispunem de o bogăție care nu poate fi distrusă, deteriorată sau furată.

Dar orientarea corectă în viață necesită energie. Trebuie să strângem comorile. Fără motivația corectă, fără voință, aceasta nu este posibil. Fără o activitate reală, însă, nu este posibil nici acest fapt. Strângerea comorilor costă timp și energie. Cei din jur și poate chiar și credincioșii ar putea comenta batjocoritor o atitudine cerească. Dar nu vrem să ne lăsăm descurajați de aceasta. Vrem să fim sânguincioși în a strânge ce este mai bun. Aici găsim, de altfel – spre deosebire de post – îndemnul de a face ceva: Strângeți! Cine strânge (adună) astfel trebuie să știe și să renunțe – să renunțe la comorile pământești. Trebuie să fii pregătit pentru asta. Dar, treptat, ucenicul știe din experiență că se merită aceasta.

Tot ceea ce avem voie să deținem pe pământ ne-a fost doar încredințat. Ne poate fi luat mâine. O inundație, un incendiu, un jaf, o molie – și s-a dus. Ceea ce avem în cer nu se va pierde niciodată.

Comoara noastră – Hristos în cer

„Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta.” Aceasta este concluzia. Domnul *nu spune*: Acolo *trebuie să fie* și inima ta. Nu, este o consecință inevitabilă: acolo unde este comoara unui ucenic, acolo se află automat și inima lui. Ceea ce ne umple inima, de aceea ne agățăm, aceasta iubim. Ceea ce iubim este comoara noastră. Este Hristos comoara noastră adevărată? Dacă este așa, inima noastră, afecțiunea noastră, scopul nostru, viața noastră vor fi îndreptate spre cer – pentru că acolo este El. Spre aceasta dorește Hristos să-și conducă ucenicii. Numai astfel ei vor urmări scopul corect. Îi permitem oare Domnului Isus să ne umple inima?

În acest context, ne putem gândi la două pasaje din epistolele adresate nouă, creștinilor credincioși:

- „Deci, dacă ați fost înviați împreună cu Hristos, căutați cele de sus, unde Hristos este așezat la dreapta lui Dumnezeu: gândiți la cele de sus, nu la cele de pe pământ, pentru că voi ați murit și viața voastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu” (Coloseni 3.1-3).
- „Noi privind nu la cele văzute, ci la cele nevăzute; pentru că cele văzute sunt trecătoare, dar cele nevăzute sunt eterne” (2 Corinteni 4.18).

Comori cerești – Renunțarea la cele pământești

În spiritul Predicii de pe munte și al învățăturilor lui Isus din acea vreme, care nu conțin încă adevărul creștin al Noului Testament, ne putem gândi și la cuvintele din Matei 19.21: „Isus i-a spus: «Dacă vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde ce ai și dă la săraci și vei avea comoară în cer; și vino, urmează-Mă!»” Disponibilitatea de a da altora, pentru Domnul, mijloacele financiare pe care le deții, dezvăluie faptul că deținem o altă comoară, una mai prețioasă. Și astfel adunăm „capital” în ceruri. Tatăl ne va răsplăti din belșug pentru aceasta.

În aceeași direcție se îndreaptă învățătura adresată celor bogați din 1 Timotei 6.17-19. Apostolul îi îndeamnă să nu-și pună speranța în nesiguranța bogăției, ci să fie generoși și să dea și să se încreadă în Dumnezeu. Astfel, „strângându-și pentru viitor o temelie bună, ca să apuce adevărata viață.”

Comori cerești pentru credincioșii iudei

Totuși, nu trebuie să trecem cu vederea faptul că și acest pasaj are o semnificație deosebită pentru iudei. De la început, țelul și orientarea lor au fost în mare măsură îndreptate spre pământ (compară de exemplu cu Psalmul 73.25). Promisiunile se refereau la pământ, speranța pe care o aveau se referea la pământ, viața, pe care urma să o moștenească, trebuia să fie pe acest pământ. Dar acum Domnul Isus le clarifică: nu pământul, ci cerul este adevăratul scop al vieții voastre.

Ucenicii trebuiau să învețe că existau lucruri cerești spre care inima trebuia să se îndrepte de acum înainte. Pământul era supus vremelniceii, cerul nu. Acolo se află adevăratele binecuvântări, pe care Tatăl dorește să le dea oamenilor care sunt ucenicii Săi. Petru subliniază aceasta în prima sa epistolă: „Binecuvântat fie Dumnezeul și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, care, după marea Sa îndurare, ne-a născut din nou ... pentru o moștenire nestrăcutabilă și neîntinată și care nu se veștejește, păstrată în ceruri pentru voi” (1 Petru 1.3-4).

Versetele 22-23: Ochiul ucenicului: lumină sau întuneric

Matei 6.22,23: Lumina trupului este ochiul; deci, dacă ochiul tău este curat, tot trupul tău va fi plin de lumină; dar, dacă ochiul tău este rău, tot trupul tău va fi plin de întuneric. Deci, dacă lumina care este în tine este întuneric, ce mare este întunericul!

În cele trei versete anterioare era vorba despre atitudinea și starea noastră interioară. Acum este vorba despre ochiul nostru – acesta este un organ exterior. Dar în aceste versete el reprezintă poarta de intrare a inimii. Așa cum în versetele 19-21 se observă o direcție de la interior spre exterior, acum este exact invers: de la exterior (ochiul trupului) spre interior (întregul trup – întreaga ființă umană, inclusiv în interiorul ei). Cu ce gânduri, evaluări și concluzii privim lucrurile care ne înconjoară?

S-ar putea spune, de asemenea, că în acest pasaj, în cel precedent și în următorul Stăpânul pătrunde din ce în ce mai adânc în motivele ucenicului. Mai întâi, El îl întreabă pe ucenic *spre ce* este îndreptat ochiul său: spre pământ sau spre cer? În pasajul al doilea, El ne arată *de ce* ne concentrăm pe una sau pe alta: este o chestiune legată de felul de privire – de ochi – cu care evaluăm lucrurile care ne înconjoară. S-ar putea spune, de asemenea, că aceste versete arată care este condiția necesară pentru a-ți pierde privirea pentru pământ și a o câștiga pentru cer. În cele din urmă, în a treia parte, Domnul întreabă *pe cine* dorește ucenicul să *slujească* cu adevărat: pe Dumnezeu sau pe Mamona, adică banii. Cine trebuie să fie stăpânul spre care se îndreaptă privirea, pentru a obține orientarea corectă în viață. Este vorba acum de atașamente personale, de dragostea față de Dumnezeu, Domnul.

Domnul Isus folosește o comparație în aceste versete. El spune că ochiul este lampa trupului. Prin ochi, trupul, adică omul, poate vedea. Trupul reprezintă aici ființa și acțiunile omului. Fie privim spre lumină, spre lumina cea strălucitoare, – atunci trupul se simte bine și ducem o viață spre gloria lui Dumnezeu. Fie privim spre întuneric, atunci și trupul va fi întunecat și nu va putea vedea nimic. El va merge pe o cale greșită.

Prin faptul că ochiul este deschis și privește un lucru, lumina pătrunde și se poate vedea. Numai ochiul este potrivit pentru aceasta, de aceea Domnul spune: „Lampa trupului este ochiul”. Dar nu este suficient să ai ochi. Trebuie să-i folosești și corect și cu un scop precis. De câte ori ne-am lovit de un stâlp de iluminat sau de o ușă având ochii deschiși. De ce? Deși ochii noștri erau deschiși, nu ne-am uitat la calea noastră sau la ținta noastră, ci la alte lucruri din jurul nostru.

Stăpânul aplică această imagine simplă la „ochiul spiritual” al ucenicilor. Este vorba, într-un anumit sens, de ochii inimii, despre care vorbește apostolul Pavel (Efeseni 1.18). Întrebarea pe care o pune Domnul aici este: Care este dorința, care sunt intențiile, dorințele și țelurile inimii noastre?

Domnul arată două posibilități *cum* pot vedea: cu ochi curați sau cu ochi răi. El vorbește, așadar, despre o judecată morală a ochiului inimii. Ori un ucenic vede cu ochi răi. Asta înseamnă că se bucură de ceea ce nu are caracterul luminii, de ceea ce nu are ca obiect pe Hristos, pe Tatăl. Ori un ucenic vede cu ochi curați. El face asta atunci când nu are nimic altceva în fața ochilor săi morali decât pe Hristos; astfel el primește lumina în sine. Atunci nu este nimic fals în el, ochiul său este „curat”.

Această expresie nu are nimic de-a face, în acest context, cu prostia sau ceva asemănător. *Curăția inimii* înseamnă a fi fără motive false, sincer și temător de Dumnezeu, a avea ochi doar pentru Hristos și pentru ceea ce este al Lui. Întregul trup al unui astfel de ucenic este lumină, iluminat de Persoana lui Isus Hristos. Totuși, orice ucenic al cărui ochi nu este îndreptat cu simplitate spre Hristos urmărește încă alte țeluri pentru viața sa. El se lasă distras de la a-L face

pe Hristos criteriul decisiv al vieții sale. Cel curat se hotărăște pentru ceea ce mărturisește despre Hristos. Cel al cărui ochi nu este curat, pe de altă parte, primește în sine ceea ce Domnul Isus numește „întuneric”, și anume răul moral. Întregul său trup, comportamentul său, aspirațiile sale, motivele sale și acțiunile sale vor fi marcate în consecință de întuneric.

În acest pasaj nu se vorbește mai mult despre lumină și sursa de lumină. Din prima epistolă a lui Ioan știm că Dumnezeu este lumină (1 Ioan 1.5). Domnul Isus spune despre Sine că El este Lumina lumii (Ioan 8.12; 9.5).

A privi spre Hristos, adevărata Lumină

Cu alte cuvinte: dacă cineva privește spre Lumina adevărată, spre Hristos, nu va dori nimic altceva decât această Persoană. El dorește să-L glorifice pe Hristos. În ceea ce privește caracterul Evangheliei după Matei, aceasta înseamnă că un astfel de ucenic Îl privește pe Tatăl care este în ceruri și Îl glorifică. De aceea, el va tinde spre lucrurile cerești, pentru că acolo vede comoara vieții sale. Aceasta îi va lumina întreaga ființă, astfel încât să poată transmite mai departe această lumină.

Această idee este dezvoltată în special de evanghelistul Luca, care descrie evaluarea morală a lucrurilor. De aceea, el asociază strălucirea lămpii de pe sfeșnic cu ochiul trupului. Un om poate străluci doar dacă a primit lumina în sine (compară cu Luca 11.33-36).

Evanghelistul Matei se concentrează mai mult pe ucenicie. Un ucenic poate să-și urmeze stăpânul și să practice dreptatea practică doar dacă orientarea vieții sale este corectă și ochiul său este fixat spre lumină. Dacă se lasă contaminat de mediul său lumesc și cedează vechii naturi, el dă dovadă de un ochi rău. Astfel, acțiunile sale devin întunecate, deoarece privirea lui este tulburată. Atunci nu mai poate fi recunoscut nimic din Tatăl ceresc.

În sens absolut, întunericul există doar la un necredincios. Acest fapt nu este niciodată valabil pentru un adevărat ucenic. Dar nu trebuie oare noi, credincioșii, să mărturisim că, uneori, chiar și pe perioade lungi din viața noastră, nu privim lucrurile cu un ochi curat? Dacă deci lumina, pe care o avem totuși în noi ca fii ai luminii (compară cu Efeseni 5.8), este întuneric, ce forță morală trebuie să aibă atunci acest întuneric și cum se răspândește acesta chiar și într-un ucenic!

Lumina eternă este accesibilă fiecărui om și se pune în calea fiecărui om. Dar dacă ea nu reușește să alunge întunericul dintr-o persoană, ceea ce în plan natural nu este deloc posibil, atunci aceasta arată puterea uriașă a întunericului (compară cu Ioan 1.5). Nici noi, ca și creștini, nu ar trebui să o subestimăm.

Se aude uneori expresia provenită din limba engleză: „a avea lumină asupra unei chestiuni”. Această lumină, această înțelegere dispare foarte repede dacă nu privim cu un ochi curat și sincer către Stăpân și Tatăl. Atunci „comorile” acestei lumi devin deodată valoroase pentru noi. Vom sluji unui stăpân care este adversarul lui Dumnezeu și adversarul Stăpânului nostru.

Învățătura iudaică

Și aceste două versete au o legătură directă cu domeniul iudaic. Tocmai față de poporul Israel, Dumnezeu Se revelase într-un mod minunat. Conform cu Romani 9, El îi dăruise multe binecuvântări. În cele din urmă, El venise la iudei în Fiul (Evrei 1.2) și Își arătase lumina și dragostea Sa printre ei într-un mod desăvârșit. Astfel, Lumina lumii era pentru ei ca o cetate așezată pe un munte, care nu poate rămâne ascunsă (compară cu Matei 5.14).

Dar ce au făcut ei cu această revelație a lui Dumnezeu? Privirea lor nu era curată, ci rea. Ei nu L-au recunoscut pe Hristos ca Fiul al lui Dumnezeu, ci au atribuit diavolului minunile pe care El le-a săvârșit prin puterea Duhului lui Dumnezeu (compară cu Matei 12.24). Tocmai

conducătorii poporului nu au văzut în El revelația lui Dumnezeu, ci un rival. Astfel, ei nu L-au privit cu ochi curați, ci plini de ură și invidie. Prin aceasta, tot trupul lor a devenit întunecat. Astăzi, poporul se află, drept urmare, în întuneric și nu recunoaște că Mesia al lor a venit de mult și a murit pe cruce acum 2.000 de ani pentru a-i mântui (Matei 1.21).

Pavel vorbește despre această stare folosind o altă imagine, când scrie că acum un văl acoperă inimile lor (2 Corinteni 3.15). Dar aceasta se va schimba. Când rămășița credincioasă va apărea în viitor, prin pocăință și mărturisirea vinovăției lor înaintea lui Dumnezeu (compară cu Isaia 53), ei Îl vor privi cu credință pe Cel pe care L-au străpuns odată (Zaharia 12.10). Ei vor avea ochi doar pentru acest Mântuitor care a murit pentru ei. Și astfel, și ei vor deveni din nou o cetate pe munte, prin care națiunile vor putea vedea lumina și Îl vor glorifica pe Dumnezeu (compară cu Zaharia 14.16 și versetele următoare).

Versetul 24: Stăpânul ucenicului: Dumnezeu sau Mamona

Matei 6.24: Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni; pentru că, sau va urî pe unul și va iubi pe celălalt, sau se va alipi de unul și va disprețui pe celălalt. Nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona.

Ultimul punct din această serie de trei este întrebarea referitoare la stăpânirea în viața unui ucenic și atașamentul său. Poate că Domnul dorește să dezvăluie aici sursa orientării de viață a unui ucenic: cerească sau pământească, curată sau rea? În orice caz, una o condiționează pe cealaltă: un ucenic va sluji cu bucurie lui Dumnezeu dacă privește cu simplitate (curăție) spre Tatăl și primește lumina în sine. Pe de altă parte, el va primi lumină și își va trăi viața pentru comori eterne doar dacă dorește din inimă să-L slujească pe Dumnezeu.

Un ucenic s-ar putea să nu fie deloc conștient că deciziile sale dezvăluie dacă el dorește să slujească lui Mamona sau lui Dumnezeu. Mamona este un termen aramaic pentru bogăție și posesiuni. Este semnificativ faptul că Domnul Isus îl descrie pe Mamona ca pe o persoană. Căutarea bogăției poate stăpâni cu adevărat un om, așa cum am văzut deja în legătură cu 1 Timotei 6. Rădăcina pentru aceasta constă în poftă, invidie și lăcomie.

Și în ceea ce privește acest al treilea aspect al orientării de viață a unui ucenic, Domnul Isus prezintă doar o alegere între ori-ori. El nu vorbește despre o „cale de mijloc”. Cu toate acestea, știm din propria viață că și aici pot exista multe nuanțe. Dar Domnul dorește să ne arate principiile abstracte, care ar trebui să caracterizeze viața unui ucenic. Ori inima noastră este în cer și la Dumnezeu, ori pe pământ, ceea ce, mai devreme sau mai târziu, duce direct în lumea bogăției.

Dacă un ucenic dorește să trăiască așa cum a arătat clar Hristos în capitolul 5, el nu poate avea decât o singură orientare în viață: Dumnezeu. Este interesant faptul că abia în acest moment se vorbește pentru a doua oară despre „Dumnezeu” în Predica de pe munte. În rest, Domnul Isus a vorbit mai ales despre „Tatăl”. Aici însă nu este vorba despre relația ucenicului; aici ascultarea este în prim-plan. Noi Îi arătăm aceasta Domnului, care este Dumnezeu. Dar această ascultare este asociată cu „a iubi” și „a rămâne”. Un ucenic iubește pe Stăpânul său, pentru că Dumnezeu este un Dumnezeu bun, care caută binele slujitorilor Săi. Vedem același lucru la Hristos, care, după modelul din Exodul 21, L-a iubit pe Dumnezeul Său și, prin urmare, I-a slujit.

Consecința dedicării față de bogăție este foarte gravă: cine iubește în comportamentul său practic pe Mamona, banii, bogăția și gloria lumii, acela Îl disprețuiește în cele din urmă pe Dumnezeu. Să ne gândim la versetul din Iacov: „Nu știți că prietenia lumii este vrăjmășie față de Dumnezeu? Deci oricine va vrea să fie prieten al lumii se va face vrăjmaș al lui Dumnezeu” (Iacov 4.4). Mamona este lumea. În limbajul abstract al lui Dumnezeu, a iubi pe Mamona

înseamnă, în același timp, să-L urăști pe Dumnezeu. Poate că putem spune cu sinceritate că viața noastră nu este marcată de goana după bogăție. Dar trebuie să ținem cont de faptul că, dacă această atitudine ne caracterizează chiar și parțial, aceasta echivalează cel puțin cu o disprețuire parțială a lui Dumnezeu!

Ceea ce este decisiv pentru ucenic este faptul că el nu poate sluji decât unuia dintre acești doi stăpâni: fie lui Dumnezeu, fie lui Mamona. Ei se exclud reciproc, sunt opuși unul altuia. A „sluji” doi stăpâni în același timp — în sensul propriu al cuvântului — este imposibil, atât în domeniul pământesc, cât și în cel spiritual. La fel și cei doi stăpâni, Dumnezeu și Mamona, nu sunt compatibili. Cine își orientează viața spre bani și avere, îl exclude pe Dumnezeu ca Stăpân din viața sa. Astfel, el încetează, practic, să mai fie ucenic al lui Hristos.

Domnul Isus le prezintă ucenicilor Săi, și prin urmare nouă, această consecință de anvergură. Bani ne asigură traiul. Dar când începem să slujim banilor, transformăm mijlocul în scop. Acest lucru duce la prejudicii pentru noi și pentru cei din jur. Să nu uităm că copiii noștri și frații noștri își dau seama cel puțin de modul în care ne raportăm la aceste lucruri. Și astfel, prin răul pe care îl săvârșim noi înșine, exercităm o influență negativă asupra celorlalți.

Învățătura iudaică

Chiar și pentru ucenicii de atunci, care erau iudei, acest verset avea o semnificație deosebită, deoarece în Vechiul Testament credincioșilor li se promisese o moștenire pământească bogată. De exemplu, în binecuvântarea din Deuteronomul 28 se spune: „Domnul va porunci să vină binecuvântare peste tine în grânarele tale și pe orice vei pune mâna; și te va binecuvânta în țara pe care ți-o dă Domnul Dumnezeul tău. ... Și Domnul te va face să prisosești în bunătați, în rodul pântecelui tău și în fătul animalelor tale și în rodul ogorului tău, în țara pe care Domnul a jurat părinților tăi să ți-o dea.” (Deuteronomul 28.8,11).

Acum, însă, ucenicii trebuiau să învețe că, deși bogăția era o binecuvântare a lui Dumnezeu, în sensul cel mai profund, lui Dumnezeu nu-I stătea deloc la inimă bogăția exterioară. Solomon înțelesese aceasta încă de timpuriu și, de aceea, a fost binecuvântat de Dumnezeu într-o măsură deosebită (1 Împărați 3.11-13). Acum, însă, ucenicii au învățat că modul de guvernare al lui Dumnezeu se schimbese. Bogăția exterioară nu făcea decât să-i înrobească pe oameni. De acum înainte, Domnul Isus a arătat că ceea ce conta era bogăția interioară. Aceasta poate fi deținută doar de cineva care se supune lui Dumnezeu, pentru a-L sluji cu toată inima și cu ochi curați.

6. Atitudinea ucenicului în Împărăție: încrederea în Tatăl (versetele 25-34)

Domnul Isus le-a arătat ucenicilor Săi orientarea corectă a vieții. Acum El arată că această perspectivă duce la încrederea în Tatăl din ceruri. Cine păstrează perspectiva corectă va avea și atitudinea corectă și se va încrede în Tatăl în orice situație a vieții sale.

Aceasta este, de altfel, în concordanță cu experiențele pe care le-au avut mulți creștini credincioși. Pavel ne servește aici ca un bun exemplu: „Nu vorbesc despre lipsuri, pentru că eu am învățat, în împrejurările în care sunt, să fiu mulțumit. Știu să fiu și smerit, știu să fiu și în belșug. În orice și în toate sunt deprins și să fiu sătul și să fiu flămând, și să fiu în belșug și să fiu în lipsă.” (Filipeni 4.11,12) Pavel învățase aceasta. Nu era ceva pe care l-ar fi învățat întâmplător. Trebuie să înveți aceasta cu adevărat prin experiență. Cine îl urmează va arăta, ca ucenic în Împărăția cerurilor, atitudinea corectă de încredere față de Tatăl.

Și acest pasaj din Predica de pe munte prezintă o imagine alb-negru. Adică este foarte absolut și prezintă idealul, pentru ca învățătura să fie foarte clară. Vom întâlni din nou această

prezentare în capitolul al șaptelea. Îndemnul de a nu ne îngrijora pentru viață poate părea la prima vedere ca o îndemnare de a nu mai munci. Deci nu trebuie să facem provizii și să nu mai avem grijă de bunăstarea exterioară a propriei familii? Nu, nu poate fi vorba de așa ceva! Știm aceasta din alte pasaje, cum ar fi cele două epistole către Tesaloniceni.

În această predică, Domnul Isus îi cheamă pe ucenicii Săi să aibă încredere în Tatăl lor ceresc – chiar și în ceea ce privește hrana zilnică. Ei nu trebuie să slujească lui Mamona. Nici nu au nevoie de aceasta, pentru că știu că Tatăl lor ceresc le poate satisface toate nevoile. Dacă Îl slujesc, El va avea grijă și de ei. Dacă Îl urmează pe Stăpân, orice ar fi, nu vor avea niciun dezavantaj din aceasta. Tot ce le este necesar le va fi dăruit.

Învățătura iudaică

Solicitările Domnului Isus din versetele care urmează țin cont încă o dată de caracterul iudaic al ucenicilor. Stăpânul lor îi pregătește pentru sarcinile misionare despre care vorbește mai detaliat mai târziu în această Evanghelie. Ei vor fi îngrijiți în orice moment în lucrarea lor pentru Mesia al lor.

Fără îndoială, aceste versete au, de asemenea, o referință specială la iudeii credincioși, care, după răpirea celor mântuiți (compară cu 1 Tesaloniceni 4.15 și versetele următoare), vor forma o nouă rămășiță pe pământ. Conform cu Matei 24.4-28, ei vor trebui să treacă prin necazuri îngrozitoare. De multe ori nu vor ști cum să supraviețuiască zilei și cum să obțină hrană și îmbrăcăminte suficiente (compară cu rugămintea din versetul 11). O parte dintre ei vor fi chemați odată să părăsească Ierusalimul și împrejurimile sale în mare grabă, fără a se putea întoarce acasă pentru a-și lua haine și hrană (compară cu Matei 24.16-18). De aceea, ei depind în totalitate de faptul că Dumnezeu le dăruiește hrană și îmbrăcăminte. Astfel, aceste versete vor reprezenta pentru ei o mare mângâiere, o încurajare de a răbda în cele mai grele circumstanțe.

Același lucru este valabil și pentru aceia dintre ei care, ca misionari (mesageri) vor merge în întreaga lume pentru a propovădui Evanghelia Împărăției (Matei 24.14). Ei nu au nici mijloace suficiente, nici haine de schimb și nici hrană suficientă pentru a putea supraviețui tot timpul. Astfel, încrederea lor în Tatăl lor ceresc va fi pusă la încercare. Și Dumnezeu va avea grijă de ei – El le promite aceasta aici.

La fel este și pentru un slujitor al Domnului Isus astăzi. Dacă este gata să renunțe la avantajele financiare din carieră, pentru a fi mai mult la dispoziția Domnului, Acesta nu-l va lăsa niciodată în voia sortii. Aceasta este valabil și pentru nevoile omenești. Deși nimeni nu ar trebui să se aștepte să devină bogat în Împărăția lui Dumnezeu, avem un Tată în ceruri care ne va da întotdeauna ceea ce ne este necesar.

Versetele 25-32: Nu vă îngrijați

Matei 6.25-32: De aceea vă spun: Nu vă îngrijați pentru viața voastră, ce veți mânca și ce veți bea; nici pentru trupul vostru, ce veți îmbrăca. Nu este viața mai mult decât hrana, și trupul mai mult decât îmbrăcăminte? Uitați-vă la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu secără, nici nu adună în grânare și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește; nu sunteți voi cu mult mai de preț decât ele? Dar cine dintre voi, îngrijorându-se, poate să adauge un singur cot la statura lui? Și de ce vă îngrijați de îmbrăcăminte? Priviți cu atenție crinii câmpului cum cresc: ei nu trudesc, nici nu torc; dar vă spun că nici chiar Solomon, în toată gloria lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. Iar dacă astfel îmbracă Dumnezeu iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, oare nu cu mult mai mult vă va îmbrăca pe voi, puțincredincioșilor? Deci nu vă îngrijați, spunând: «Ce vom mânca?» sau: «Ce vom bea?» sau:

«Cu ce ne vom îmbrăca?», pentru că toate acestea națiunile le caută; pentru că Tatăl vostru cel ceresc știe că aveți nevoie de toate acestea.

Vom parcurge pe scurt aceste versete, care se explică de la sine, pentru a descoperi învățături pentru noi, ca ucenici ai Domnului. Aici Îl cunoaștem pe Tatăl nostru ceresc. Este un Tată care are grijă, un Tată care știe totul, un Tată care ne iubește. El dorește să ne ferească de pericolele, de capcanele și de durerile care pot apărea din cauza alergării și a încăpățănării în ceea ce privește lucrurile exterioare. Domnul arată cât de nesăbuită este o astfel de neliniște. Inimile recunoscătoare sunt ferite de astfel de gânduri.

Domnul Isus ne avertizează să nu ne facem griji. În acest context, este util să subliniem că acest cuvânt „a-și face griji (merimnao: a se îngrijora, a fi preocupat sau tulburat, a avea grijă de, a se îngrijora pentru, a-și stoarce creierii) apare în Noul Testament în moduri diferite. Uneori este folosit în sens pozitiv în legătură cu creștinii credincioși. În alte pasaje – precum și aici – se face o avertizare expresă. Pavel era îngrijorat pentru adunări (2 Corinteni 11.28). Cel necăsătorit este preocupat de lucrurile Domnului (1 Corinteni 7.32) etc. În acest sens, putem purta în inimile noastre îngrijorate lucrurile Domnului, inclusiv pe copiii noștri, pe care îi aducem Domnului nostru.

Pe de altă parte, însă, există o neliniște interioară, o teamă că lucrurile ne scapă de sub control și nu sunt sub stăpânirea noastră. La această neliniște se referă Domnul în aceste versete. Și Marta era îngrijorată fără rost (Luca 10.41). De ce să ne facem griji pentru lucruri care sunt în afara puterii noastre? De ce să ne frământăm, dacă s-ar putea întâmpla una sau alta? Când Domnul ne avertizează împotriva acestei îngrijorări greșite, El nu ne cheamă la nepăsare, indiferență sau lipsă de interes.

1. *Versetul 25: Îndemnul de a nu ne face griji.* Din cele trei aspecte ale orientării corecte în viață Domnul Isus trage o concluzie necesară pentru ucenici, în ceea ce privește mâncarea, băutura și îmbrăcăminte, adică lucruri materiale. Cine are perspectiva corectă pentru slujirea sa de ucenic nu trebuie să-și facă griji pentru viața sa pământească. El privește spre cer – de acolo vine ajutorul său. El slujește lui Dumnezeu, iar Acesta îi va da din bogăția Sa ceea ce este necesar, pentru că Tatăl îi va da unui ucenic cu inima îndreptată spre cer tot ce are nevoie. Cel care, dimpotrivă, se ocupă constant de lucrurile pământești (compară cu Filipeni 3.19), își va face și griji pentru lucrurile pământești. Cauza acestei orientări greșite a privirii este orientarea sa greșită în viață (compară cu versetele 19-24). Dacă inima este în ordine, ea nu trebuie să-și facă *nicio* grijă. Cu toate acestea, în ceea ce privește aceste întrebări, ucenicul trebuie să țină cont de faptul că sensul vieții depășește cu mult aspectul biologic, iar cel al trupului depășește cu mult aspectul material. „Nu este viața mai mult decât hrana, și trupul mai mult decât îmbrăcăminte?” Pentru ucenic, nu este vorba în primul rând de a-și menține viața prin hrană și de a-și îmbrăca trupul. Ar trebui să fie mult mai important pentru el ca viața și trupul să îndeplinească sarcini în Împărăția cerurilor. Această a doua perspectivă este mult mai importantă. Ucenicul trebuie să-și dedice viața pentru Stăpânul său. Dacă acesta este scopul nostru și ne stabilim prioritățile corecte, vom avea încredere și în Tatăl că ne va dăruia hrană și îmbrăcăminte suficiente. Dacă suntem gata să ne punem trupul în întregime în slujba Domnului nostru, nu vom mai acorda importanță mărcilor cunoscute și articolelor vestimentare exclusive. Putem însă să ne încredem că ni se vor da hainele necesare, la fel ca și hrana necesară. Căci Tatăl nu permite ca ai Săi, care se dedică Lui, să piară.
2. *Versetul 26: Exemplul 1 – Păsările nu-și fac griji și totuși sunt îngrijite (hrană).* Domnul face acum o primă comparație. Majoritatea păsărilor „cunosc” doar prezentul –

Dumnezeu a pus aceasta în viața lor. Cu toate acestea, păsările nu au nevoie să-și facă griji, pentru că Tatăl cerească asigură hrana. Isus încheie acest verset: „Nu sunteți voi cu mult mai de preț decât ele?” Nu modul de acțiune al păsărilor ni se prezintă ca model, ci îngrijirea acestor animale de către Tatăl nostru cerească. Și cu cât mai mult suntem noi mai de preț decât păsările! Ni se spune că nu trebuie să ne concentrăm toată atenția asupra „căutării hranei”. Tatăl ne iubește și are grijă de noi! Desigur, există credincioși șomeri, care au o îngrijorare justificată cu privire la pâinea zilnică pentru familia lor. Dar Dumnezeu ne arată în Cuvântul Său că El ajută chiar și în situații care par fără speranță. Să ne gândim doar la Ilie, care a fost hrănit de corbi, sau la sâraca văduvă, la care el a fost trimis după aceea (1 Împărați 17.6-16). Fiecare ucenic și slujitor al Domnului poate să se încurajeze prin astfel de exemple.⁹

3. *Versetul 27: Grijă nu ajută la nimic!* Domnul Isus le arată ucenicilor Săi că nu își pot schimba nici înălțimea (compară cu Luca 19.3), nici vârsta (compară cu Ioan 9.23; Evrei 11.11), oricât de mult și-ar dori unii oameni aceasta. La fel de inutilă ca dorința de a schimba înălțimea și vârsta este îngrijorarea pentru traiul zilnic. Adesea, îngrijorarea este o neliniște constantă. Domnul condamnă aceasta aici. Este important ca ucenicul să înțeleagă: el nu are puterea de a-și schimba înălțimea sau vârsta. El nu *poate* face aceasta. La fel de puțin poate schimba problemele și nevoile vieții. Dar poate face un lucru: să aibă încredere în Tatăl său. Asta este de ajuns, pentru că Tatăl are grijă de el.
4. *Versetele 28-29: Exemplul 2 – Crinii nu-și fac griji pentru îmbrăcăminte și totuși sunt frumoși (îmbrăcăminte).* Domnul Isus dă acum un al doilea exemplu. Florile cresc fără să depună efort. Cu toate acestea, ele sunt „îmbrăcate” într-un mod minunat, fără să se „gândească” constant la îmbrăcăminte lor sau să muncească pentru aceasta – ele nici măcar nu pot face aceasta. Dar Tatăl cerească le-a dat o splendoare care o depășește chiar și pe cea a lui Solomon. Ce grijă are Tatăl față de o astfel de floare neînsemnată!
5. *Versetele 30-31: Concluzie – repetarea îndemnului de a nu ne îngrijora.* Dacă florile nu trebuie să-și facă griji pentru îmbrăcăminte lor, de ce ar trebui un ucenic să-și facă griji pentru asta? Nu valorează el mult mai mult în ochii Tatălui? Floarea se ofilește și este aruncată în cuptor. Ucenicul, însă, rămâne. De ce ar trebui atunci să-și facă griji într-un mod care este pur și simplu inutil pentru cineva care trăiește înaintea Tatălui? Desigur, asta nu înseamnă că nu avem voie să ne gândim la întreținerea familiei și la nevoile ei. Ba chiar trebuie să o facem, pentru că suntem oameni responsabili. Dar nu ar trebui să permitem acestor întrebări să ne ocupe întreaga gândire. Atunci nu am mai avea timp și bucurie să ne ocupăm de lucruri mai importante. Ca și creștini credincioși, putem aplica și pasaje precum Romani 8.32 la situația noastră: Dumnezeu nu și-a cruțat propriul Fiu pentru a ne mântui. De aceea, împreună cu El, El ne va dărui și tot ce avem nevoie. Ne putem arunca îngrijorările cu încredere asupra Tatălui nostru cerească (compară cu 1 Petru 5.7). Dacă Dumnezeu pregătește chiar și hrana corbilor (Iov 38.41); dacă Dumnezeu poate folosi chiar și corbii pentru a-și îngriji slujitorii (1 Împărați 17.6): nu are El atunci toate mijloacele în mână pentru a-i îngriji pe toți credincioșii? Găsim în această promisiune din nou o paralelă cu promisiunile din Vechiul Testament. În Isaia 33.15,16, Dumnezeu a spus prin profetul Isaia: „Cel care umblă drept și vorbește drept,

⁹ Ne putem gândi și la exemple de credincioși din istoria Bisericii. Georg Müller, care a înființat orfelinate în Marea Britanie fără resurse proprii, bazându-se în totalitate pe Dumnezeu, este unul dintre aceștia. De multe ori nu avea nimic de mâncare pe masă. Cu toate acestea, Îi mulțumea Tatălui din ceruri pentru mâncare în prezența copiilor săi orfani, astfel încât mulțimea adunată aștepta răspunsul lui Dumnezeu, având încredere în El. Prin minunile lui Dumnezeu, exact în momentul rugăciunii, mâncarea a fost adusă prin ușa de la intrare.

cel care disprețuiește câștigul din asupra, cel care își scutură mâinile, ca să nu ia mită, cel care își astupă urechile, ca să nu audă vorbindu-se de sânge și își închide ochii ca să nu vadă răul: acela va locui pe înălțime, întăririle stâncilor vor fi scăparea lui, pâinea i se va da, apele îi vor fi asigurate.” Nu ar trebui ca aceasta să se aplice cu atât mai mult celor care Îl cunosc pe Domnul Isus ca Mântuitor personal și doresc să-L urmeze? Pentru prima dată, Domnul nostru folosește acum în această Evanghelie expresia „puțin-credincioșilor”. Chiar și ucenicii pot da dovadă de puțină credință. Fără îndoială, acest fapt nu-I place Domnului Isus. Dar El arată că tocmai acest aspect este adesea un punct slab în viața ucenicilor. De aceea, El pune degetul pe rană, pentru a produce o schimbare.

6. *Versetul 32: Tatăl știe.* Este o cunoaștere minunată pentru ucenic faptul că Tatăl cunoaște pe deplin toate circumstanțele vieții ucenicilor Săi. El știe de ce avem nevoie și ne dăruiește tot ceea ce ne trebuie cu adevărat. Când facem din mâncare, băutură și îmbrăcăminte scopul vieții noastre, ajungem să semănăm cu națiunile. Această expresie se referă la cei care nu au o relație cu Dumnezeu. Faptul că astfel de oameni își fac griji și nu se încred în Dumnezeu este de înțeles. Faptul că aleargă după aceste lucruri exterioare este, de asemenea, de înțeles. Dar faptul că și ucenicii, care au o relație vie cu Tatăl, pot fi atât de puțin credincioși, nu se potrivește cu poziția lor. În principiu, Domnul nu presupune că ucenicii nu au deloc credință, pentru că atunci ar fi necredincioși. De aceea, Hristos înflăcărează credința existentă a ucenicilor Săi, pentru ca ei să poată arăta mai multă credință.

Versetele 33-34: Concluzie - încredere adevărată

Matei 6.33,34: Căutați dar întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea vi se vor da pe deasupra. Nu vă îngrijorați deci pentru ziua de mâine, pentru că ziua de mâine se va îngrijora de ea însăși. Ajunge zilei necazul ei.

În ultimele două versete ale acestui capitol, Învățătorul trage încă o dată două concluzii importante pentru viața ucenicilor Săi:

1. Ucenicul trebuie să-și stabilească prioritățile corecte în viață. Împărăția lui Dumnezeu este mai importantă decât nevoile pământești. Se observă că Domnul Isus vorbește pentru prima dată despre Împărăția lui Dumnezeu (și nu despre Împărăția cerurilor). Există motive pentru aceasta. Se pare că aspectul moral al Împărăției este în prim-plan, nu atât de mult instaurarea viitoare a Împărăției sau domnia din ceruri. Aceasta este subliniată prin expresia „Împărăția cerurilor”. Deci, este vorba despre a tinde spre realizarea acestei Împărății a lui Dumnezeu. Cine urmărește să realizeze această dreptate a lui Dumnezeu, care vizează dreptatea practică în viața de credință, și-a stabilit prioritățile corecte. Cine face aceasta nu trebuie să-și facă griji pentru hrana trupului său și pentru îmbrăcăminte – acestea îi vor fi adăugate în plus. Dar aceasta nu înseamnă că ar trebui să urmărim lucrurile exterioare doar în plan secundar. Ele nu ar trebui să fie deloc în centrul atenției noastre – Dumnezeu ne va binecuvânta și cu acestea, dacă Îi acordăm locul central în viața noastră. Este un privilegiu pentru ucenic să se distingă într-o lume a nedreptății și a păcatului prin practicarea dreptății practice. Acolo, unde totul este stricat și pângărit de nedreptate, adevărații ucenici pot răspândi dreptatea practică. Aceasta presupune o inimă curată și motive corecte pentru acțiune. Domnul ne-a învățat despre aceasta în primele pasaje ale acestui capitol. Există un exemplu proeminent în Vechiul Testament. Solomon, citat în versetul 29, a făcut exact aceasta la începutul vieții sale. Când Dumnezeu i-a apărut noaptea în vis, el a cerut: „Dă robului Tău o inimă care înțelege, ca să judece pe poporul Tău, ca să deosebească între bine și

rău” (1 Împărați 3.9). Pentru că Solomon nu s-a rugat pentru bogăție și onoare, ci pentru lucruri morale, Dumnezeu i-a adăugat și bogăția.

2. Deci, ucenicul nu trebuie să-și facă griji pentru ziua de mâine. Fiecare zi are propriile sarcini, propriile greutăți și propriile provocări care trebuie depășite. Este suficient să ne ocupăm de acestea. De ce ne-am face griji pentru ziua de mâine? Ori grijile care par a apărea mâine, din perspectiva de astăzi, nu mai există deloc din cauza circumstanțelor: atunci trebuie să ne întrebăm de ce ne-am îngrijorat. Ori ele există cu adevărat: atunci, însă, Dumnezeul milostiv este prezent pentru a ne întări încrederea în El și a depăși dificultățile. În acest caz, este suficient ca mâine, adică atunci când Domnul mă va ajuta cu adevărat, să privesc îngrijorările în față. Dacă fac aceasta cu încrederea că El mă ajută, mă conform învățaturii Sale în acest punct. Astăzi, îngrijorările pentru ziua de mâine m-ar neliniști doar în mod greșit și chiar m-ar împovăra. Ucenicul trebuie să fie „astăzi” umplut de lucrurile Împărăției lui Dumnezeu. Aceasta îi dă suficient de lucru. Atunci el se va păstra pe căile dreptății în viața sa de credință de zi cu zi. Dacă face așa, ucenicul nu mai are timp și nici chef să se neliniștească cu gânduri inutile despre viitor, chiar dacă este vorba de ziua următoare. Acestea pot fi reale și chiar mari. Dar dacă Domnul nu ne dă o soluție astăzi, noi, oamenii mici, cu atât mai puțin vom putea să o găsim, cel puțin nu într-un mod plăcut lui Dumnezeu. Ziua de mâine va avea grijă de ea însăși.

Acestea sunt într-adevăr lecții pe care fiecare ucenic trebuie să le ia în considerare dacă dorește să-și trăiască viața într-un mod plăcut lui Dumnezeu. Creștinii credincioși găsesc aici un program de viață pentru ucenicia lor.